

Nr 64.

Ankom till riksdagens kansli den 22 maj 1923 kl. 3 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om sparbanker m. m. ävensom i ämnet väckta motioner.

Genom en den 19 januari 1923 dagtecknad proposition, nr 22, vilken hänvisats till bankoutskottet, har Kungl. Maj:t, under återopande av propositionen bilagda i statsrådet och lagrådet förda protokoll, föreslagit riksdagen att antaga vid propositionen följande förslag till

- 1) lag om sparbanker; och
- 2) lag om ändrad lydelse av 8 § i lagen den 13 juli 1887 angående handelsregister, firma och prokura.

Lydelsen av berörda båda förslag skall i det följande av utskottet återgivas.

Till utskottets behandling hava likaledes hänvisats vissa i anledning av nämnda proposition väckta motioner, nämligen:

inom *första kammaren*:

nr 154 av herrar *Strutz* och *von Stockenström* (lika lydande med här nedan omnämnda motion II: 206),

nr 155 av herrar *Johansson*, *Johan Bernhard* jämte nio andra av kammarens ledamöter (lika lydande med här nedan omnämnda motion II: 204), samt

nr 156 av herr *Johansson*, *Johan Bernhard*;

inom *andra kammaren*:

nr 204 av herr *Olsson* i *Kullenbergstorp* jämte tio andra av kammarens ledamöter,

nr 205 av herr *Gustafson* i *Kasenberg* samt

nr 206 av herr *Olsson* i *Ramsta* jämte åtta andra av kammarens ledamöter.

I motionerna I:154 och II:206 har hemställts, att riksdagen måtte bifalla följande proposition med följande ändringar:

att i 10 §, sjätte stycket, och uti 11 §, fjärde stycket, orden »ledamot av styrelse för eller» måtte utgå,

att i 22 §, andra stycket, orden »högst 30,000» likaledes måtte utgå,
Bihang till riksdagens protokoll 1923. 8 saml. 56 häft. (Nr 64.)

att till 25 § måtte enligt motionernas innehåll göras tillägg för underlättande av nybildning av sparbanker,

att i anslutning till innehållet i 29 § sparbankernas rätt till erforderligt stöd av riksbanken måtte i enlighet med motionernas innehåll regleras,

att i 30 §, andra stycket, måtte inskjutas orden »eller bolag»,

att 33 § 1 mom. måtte givas följande lydelse:

Obligationerna må ej anses upptagna över sina verkliga värden, om de upptagits till gällande marknadsvärden eller till värdet av obligationernas sammanlagda avkastning, kapitaliserad efter en räntesats, utgörande, vad angår statens, allmänna hypoteksbankens och konungariket Sveriges stadshypotekskassas obligationer, medeltalet av inlåningsräntan samtliga rikets sparbanker under de 10 sista år, för vilka statistiska uppgifter finnas tillgängliga, med tillägg av en fjärdedels procent och, vad angår övriga obligationer, nämnda medeltal med tillägg av en halv procent,

att 34 §, första stycket, måtte ändras i överensstämmelse med innehållet i lagen om säkerhetsfond för sparbanker den 15 juni 1922.

Tillika har anhållits, att vederbörande utskott måtte vidtaga de ändringar i den föreslagna lagtexten, som vid ett bifall till vad sålunda yrkats kunde bliva nödigt.

I motionerna I : 155 och II : 204 har hemställts,

1) att riksdagen med följande ändringar måtte bifalla förevarande proposition med förslag till lag om sparbanker m. m.

a) 10 § får följande lydelse:

Huvudmännen skola vara minst tjugo och högst femtio. De skola utses på sätt reglementet föreskriver; och skall i reglementet stadgas, att minst en fjärdedel av huvudmännen skall tillsättas av kommunalstämma, kommunalfullmäktige, allmän rådstuga, stadsfullmäktige, municipalstämma, municipalfullmäktige, landsting, hushållningssällskap eller Konungens befallningshavande. Stiftare av sparbank må ock i reglementet kunna förklaras för huvudman, dock ej för längre tid än i andra stycket sägs.

Huvudman — — — avgången.

Årssammanträde — — — sammanträde.

Styrelsen — — — hållits.

Vid — — — styrelsen.

Huvudman — — — sparbank.

Huvudman — — — arvode.

b) 11 § får följande lydelse:

Ledamöterna — — — årssammanträde.

Styrelseledamot — — — uppdraget.

Avgår — — — huvudmännen.

Styrelseledamot må ej vara tjänsteman i sparbanken, där ej sådant är i reglementet uttryckligen medgivet, ej heller ledamot av styrelse för eller tjänsteman i annan sparbank eller direktör för eller tjänsteman i bankbolag. Av styrelsens ledamöter må ej mer än en fjärdedel tillika vara ledamöter av styrelse för bankbolag.

Styrelseledamot — — — fonder.

c) 26 § får följande lydelse:

Sparbanks — — — verksamhetsområde.

Sparbanks — — — skuldebrev.

Lån må, då fråga ej är om lån till kommun eller dylik samfällighet, utlämnas allenast mot säkerhet av pant eller borgen. Såsom pant må ej godkännas in-teckning i fartyg eller förlagsin-teckning; ej heller må lån mot pant av aktier eller lottbrev utlämnas till högre sammanlagt belopp än som motsvarar hälften av bankens fonder.

Är — — — sagts.

Lån — — — gång.

d) 29 § får följande lydelse:

Sparbank vare skyldig att i tillgångar, vilka kunna med lätthet förvandlas i penningar, redovisa ett belopp, som tillsammans med sparbankens in-neliggande kassa motsvarar minst en tiondedel av insättarnas behållning enligt senaste bokslut. Dylik kassareserv skall utgöras av riksgäldskontorets skattkamarväxlar eller sådana obligationer, som i 25 § omförmäles, eller fordran hos riksbanken eller in-ländskt bankbolag; dock må av kassareserv högst hälften utgöras av in-teckningar av sådan be-skaffenhet, som i 25 § sägs.

e) de bestämmelser, som meddelas rörande en av Konungen för hela riket förordnad sparbanksinspektör, utgå;

II) att utskottet måtte vidtaga de ändringar i lagtexten, som eventuellt kunde föranledas av ett bifall till dessa ändringsyrkanden.

I motionen I: 156 har hemställts,

att § 33 mom. 1 måtte erhålla följande lydelse:

Sparbanks tillgångar må ej upptagas vare sig över sina verkliga värden eller till högre belopp än som motsvarar kostnaderna för deras förvärvande eller anskaffande.

Obligation må ej anses upptagen över sitt verkliga värde, om den upptagits till gällande marknadsvärde eller till högst det belopp, som motsvarar kostnaderna för dess förvärvande eller anskaffande.

I motionen II:205 har slutligen hemställts, att riksdagen i Kungl. Maj:ts proposition måtte göra följande ändringar:

i 14 §.

I förhållande till sparbanken vare styrelsen pliktig att i sin förvaltning av sparbankens angelägenheter ställa sig till efterrättelse de särskilda föreskrifter, som i reglementet eller *i frågor, vilkas avgörande är huvudmännen förbehållet*, av dessa meddelas; och

i 10 §.

Huvudmännen — — — municipalfullmäktige, häradsnämnd, lands-ting, — — — sägs.

Beträffande motiveringen till såväl propositionen som motionerna tillåter sig utskottet att hänvisa till dessa.

Utskottet.

Ett förslag till ny sparbankslag förelades redan sistlidet år riksdagen men blev då efter bankoutskottets avstyrkande av riksdagen avslaget. Bankoutskottets motivering blev dock icke av riksdagen godkänd. I berörda motivering hade framställts vissa anmärkningar mot förslaget, varjämte uttryckts tvivelsmål, huruvida en fullständig revision av sparbankslagen vore erforderlig för genomförande av de ändringar, som även utskottet funne behövlige.

Det nu i Kungl. Maj:ts förevarande proposition framlagda förslaget har i mångt och mycket tagit hänsyn till synpunkter av den art, som sistlidet år inom utskottet gjorts gällande. Förslaget synes ock i huvudsak vara av beskaffenhet att kunna och böra läggas till grund för lagstiftning. Utskottet tillstyrker alltså för sin del nu, att en helt ny sparbankslag kommer till stånd. I vilka avseenden avvikelser från det av Kungl. Maj:t framlagda förslaget anses erforderliga, framgår av det följande.

Sparbanksväsendet äger för landets ekonomiska liv samt dess trygga och sunda utveckling den allra största betydelse. Insättarbehållningen i sparbankerna — eller deras inlåning — som vid 1919 års slut utgjorde cirka 1,870 miljoner kronor, uppgick vid 1921 års slut, trots den under tiden inträffade stegringen i penningvärdet, till ej mindre än omkring 2,130 miljoner kronor. Till en jämförelse må meddelas, att den till inkomst- och förmögenhetsskatt skattepliktiga förmögenheten i

riket beräknats till högst 15 miljarder kronor. Sparbankernas egna fonder hade från slutet av år 1919 till slutet av år 1921 stigit från cirka 107 miljoner till närmare 121 miljoner kronor. All sannolikhet talar för att dessa siffror sedermera ytterligare ökats. Sparbankernas antal, som vid avgivande av bankoutskottets utlåtande sistlidet år utgjorde 485, uppgår för närvarande till 487.

De anförda uppgifterna ådagalägga oförtydligt det förtroende hos allmänheten, som uppstår sparbanksrörelsen i riket.

Det må ock konstateras, att, ehuru den senaste tidens oerhörda påfrestning på det ekonomiska området ej lämnat sparbankerna helt oberörda, dessa — även om måhända ej alla förluster ännu kommit till synes — måste anses hava stått sig i det hela väl, om man jämför med vad som under de sista åren inträffat med affärsbankerna. Denna stabilitet kan visserligen icke tillskrivas enbart de särskilda sparbanksledningarnas åtgöranden utan måste fastmera anses utgöra en följd av de utlåningsformer — lån mot fastighetsinteckningar och med ingående personkännedom prövade borgensförbindelser — vilka kunna sägas vara speciellt utmärkande för sparbankernas ekonomiska politik i allmänhet.

Talar alltså, å ena sidan, erfarenheten på det mest tydliga sätt för att man i sparbanksrörelsen under i huvudsak dess nuvarande utformning har en institution, vilken är i särskilt hög grad ägnad att mottaga en stor del av landets sparkapital samt att göra detta kapital fruktbringande för de trakter, varifrån det uppsamlats, så måste, å andra sidan, tillses, att denna institution bevaras vid det förtroende, den hittills åtnjutit.

En ny lagstiftning bör alltså vara byggd på förtroende för sparbankernas vilja och förmåga att i det hela själva bedöma vad som för dem är lämpligast. Detta innebär allenast ett fullföljande av den hittillsvarande utvecklingslinjen. Endast i den mån en klok och insiktsfull sparbanksledning skulle för sig själv uppställa vissa skrankor, böra sådana införas i lagen att gälla även för andra. De sparbanker — d. v. s. det vida övervägande flertalet — som hittills ådagalagt klokhet och omdöme, böra ej genom den nya lagstiftningen hindras att fullfölja sin sålunda utövade verksamhet. De inskränkande bestämmelserna böra träda i funktion, först när en sparbank i sina åtgöranden vill gå utöver vad som enligt sunda ekonomiska principer måste anses lämpligt och riktigt.

Det i Kungl. Maj:ts förevarande proposition framlagda förslaget måste ock i stort sett anses fylla nu angivna huvudbetingelser. Särskilt uttalar utskottet sin tillfredsställelse över att bestämmelserna angående krav på

visst förhållande mellan sparbankernas fonder och de av dem förvaltade sparmedlen erhållit en utformning, vilken i allmänhet torde smidigt anpassa sig efter olika sparbankers ställning. Likaledes torde det böra betecknas som en fördel, att kravet på s. k. likvida tillgångar till lättnad i synnerhet för de mindre sparbankerna kunnat mildras. Det stöd, som efter hemställan från sparbankshåll givits sparbankerna därutinnan, att en väg lämnats dem öppen att placera viss del av sina tillgångar på sådant sätt, att en sparbankernas egen stödkassa för ömsesidigt bistånd må kunna upprättas, måste ock anses värdefullt. I andra avseenden, såsom beträffande sättet för obligationers värdering vid upprättande av balansräkningar, har utskottet visserligen intet väsentligt att erinra i fråga om den princip, varpå propositionen är byggd, varemot utskottet ej kunnat gilla själva utformningen av hithörande lagbestämmelser. I en annan betydelsefull punkt, nämligen om tillsynen å sparbankerna, är utskottet även såtillvida ense med propositionens ståndpunkt, att en ökad effektivitet är nödvändig. Däremot hyser utskottet en skiljaktig uppfattning om det lämpligaste sättet för denna tillsyns ordnande. I vissa detaljfrågor föreslår för övrigt utskottet andra bestämmelser än propositionens.

Utskottet har alltså ansett vissa ändringar böra vidtagas i Kungl. Maj:ts förslag. Med dessa ändringar, för vilka i det följande skall under varje särskild paragraf redogöras, tillstyrker utskottet för sin del det föreliggande förslaget till lag om sparbanker.

10 §.

10 § i förslaget avser, bland annat, frågan om sättet för huvudmännens tillsättande. I propositionen föreslås, att minst en tredjedel av huvudmännen skall tillsättas av kommunalstämma, kommunalfullmäktige, allmän rådstuga, stadsfullmäktige, municipalstämma, municipalfullmäktige, landsting, hushållningssällskap eller Konungens befallningshavande. I motionerna I:155 och II:204 har framställts yrkande av innebörd, att i stället för en tredjedel minst en fjärdedel av huvudmännen skulle tillsättas av någon av nämnda korporationer eller myndigheter. I motionen II:205 har däremot föreslagits, att bland berörda valkorporationer i 10 § måtte införas jämväl *häradsnämnden*, vilken skulle i särskilt hög grad vara lämpad att utgöra valkorporation beträffande häradsparbanker.

Utskottet anser för sin del en lämplig avvägning hava ägt rum, när det föreslagits, att en tredjedel av huvudmännen skulle utses av någon eller några utav vissa bestämda korporationer, medan det lämnats

full frihet att i reglementet stadga angående de återstående två tredjedelarna. Tillbörlig hänsyn synes genom en sådan anordning hava ägnats de olika synpunkter, vilka eljest kunna sägas leda till delvis rakt motsatta resultat. Ej heller synes något vara att erinra emot att, på sätt motionsvis föreslagits, ett särskilt representantskap för häradet införes som valkorporation. Utskottet håller dock före, att i stället för häradsnämnd bör insättas *häradsrätt*, något som torde bättre överensstämma med gällande rättsordning i allmänhet. Å andra sidan synes det lämpligt att utesluta Konungens befallningshavande från de myndigheter m. fl., som nu avses. Lagen bör, synes det, ej giva direkt anvisning på att Konungens befallningshavande, som själv fastställer sparbankens reglemente men i övrigt har tillsynen såsom sin funktion, även skall taga, så att säga, aktiv del i sparbankens skötsel. Utskottet utgår givetvis ifrån att den utseende korporationen eller myndigheten i allmänhet skall på ett eller annat sätt representera sparbankens verksamhetsområde. Tillräckligt utrymme för ett sådant förfarande synes emellertid vara berett även inom de återstående korporationerna och myndigheterna, särskilt om man tager i betraktande, att, såsom nyss antytts, hinder ej möter att låta flera av nämnda korporationer m. fl. inom nämnda tredjedel utse var sina representanter.

Utskottet har vidare ansett den längsta tiden för huvudmans funktion böra bestämmas till fem i stället för, såsom enligt propositionen, tio år.

Yrkandet i motionerna I:154 och II:206, att i sjätte stycket orden »ledamot av styrelse för eller» måtte uteslutas, har utskottet för sin del ansett icke kunna tillstyrkas.

11 §.

I fråga om 11 § har i motionerna I:155 och II:204 föreslagits, att av styrelsens ledamöter ej mer än *en fjärdedel* tillika må vara ledamöter av styrelse för bankbolag, medan propositionen medgiver sådan möjlighet beträffande *en tredjedel* av styrelsens ledamöter. I motionerna I:154 och II:206 åter har i anslutning till vad i motionerna föreslagits beträffande 10 § framställts yrkande av innebörd, att det föreslagna förbudet för styrelseledamot att tillika vara styrelseledamot i annan sparbank ej måtte genomföras.

Utskottet har — ej minst med hänsyn till starkt uttalade önskemål från sparbankshåll — funnit sig kunna tillstyrka propositionens, ävenledes efter framställande av dylika önskemål, intagna ståndpunkt, att

högst en tredjedel av sparbanksstyrelsen ock må vara styrelseledamöter i bankbolag. Uppenbarligen bör ett bestämt hinder skapas för att affärsbanksinflytandet må bliva dominerande i avseende å vare sig sparbanksinlåning eller dess utlåning. Det erfordras dock enligt propositionen minst sex ledamöter i en sparbanksstyrelse för att två skola tillika få vara ledamöter i affärsbanksstyrelse, en proportion, som ej torde kunna medföra några risker. Förenämnda önskemål från sparbankshåll äro uppenbarligen motiverade därav, att en alltför sträng bestämmelse i detta hänseende skulle beröva sparbankerna många personer med goda insikter i ekonomiska ting, och att man hittills i allmänhet icke kunnat finna någon olägenhet av representationen i fråga.

Att, på sätt i motionerna I: 154 och II: 206 yrkats, öppna möjlighet för en person att samtidigt vara ledamot i flera sparbankers styrelser, finner utskottet ej lämpligt.

Utskottet föreslår i 11 § det tillägg, att ej den må vara styrelseledamot, som är i konkurstillstånd. Det torde visserligen vara givet, att i det stora flertalet fall styrelseledamot skulle skiljas från sin befattningsområde, om han kommit på ekonomiskt obestånd, även om han ej vore försatt i konkurs. En sådan åtgärd måste ock givetvis anses lämplig, något som emellertid icke torde böra utesluta, att konkurstillstånd införes som ett verkligt legalt hinder.

14 §.

I 14 § av Kungl. Maj:ts förslag förekommer en bestämmelse av innehåll, att i förhållande till sparbanken styrelsen skall vara pliktig att i sin förvaltning ställa sig till efterrättelse de särskilda föreskrifter, som i reglementet eller av huvudmännen meddelas. I motionen II: 205 har nu med en ingående motivering yrkats sådan ändring, att styrelsen måtte förklaras skola ställa sig till efterrättelse, utom föreskrifter i reglementet, föreskrifter av huvudmännen *i frågor, vilkas avgörande är huvudmännen förbehållet*.

Det vill visserligen förefalla, som om med propositionens föreskrift — som har sitt mönster i, bland annat, gällande banklag (55 och 171 §§) — ej avsetts något annat än vad vederbörande motionär nu åsyftar. Då emellertid en omformulering synes kunna innebära vissa fördelar och de av motionären anförda argument mot möjliga olägenheter ej synas sakna visst fog, har utskottet ansett sig böra förorda omformulering i motionens syfte.

21 §.

Utskottet tillstyrker sådan ändring i 21 §, att sparbankskommitté må utan tillstånd av Konungens vederbörande befallningshavande utöva verksamhet å ort inom sparbankens verksamhetsområde.

22 §.

I motionerna I: 154 och II: 206 har yrkats, att bestämmelsen om ett insättningsmaximum å 30,000 kronor måtte utgå. Utskottet har för sin del funnit sig tilltalat av den tanken, att i lagen skulle givas uttryck däråt, att vid bestämmande av insättningsmaximum hänsyn skulle komma att tagas till sparbankens omslutning, så att för en mindre sparbank skulle bestämmas ett annat och lägre insättningsmaximum än för en större sparbank. Det har emellertid visat sig möta svårigheter att finna ett lämpligt uttryck för denna tanke. Man torde ock kunna utgå ifrån att Konungens befallningshavande skola vid fastställelse av reglementen för sparbankerna låta sig ledas av en liknande i sakens natur liggande princip. Det i propositionen föreslagna maximum, 30,000 kronor, finner utskottet med hänsyn till hittills vunnen erfarenhet och förekommande dispensmöjlighet ej vara för lågt, varför nämnda motioner i denna punkt avstyrkas.

25 §.

I det föregående har uttalats, att den avfattning, förevarande paragraf — vilken behandlar frågan om den s. k. fondrelationen — erhållit, måste anses vara i det stora hela tillfredsställande. Motionsvis (I: 154 och II: 206) har ock yrkats endast den ändring i paragrafen, att till densamma måtte fogas ett tillägg av innehåll, att nybildad sparbank, i den mån Konungens befallningshavande efter sparbanksinspektörens hörande funne lämpligt, måtte vara befriad från tillämpning av bestämmelserna om fondbildning i denna paragraf för den tid, som godkänd plan över sparbankens verksamhet enligt 4 § funnes fastställd. En sådan ytterligare lindring i propositionens i och för sig jämförelsevis lindriga fondbildningskrav synes dock knappast erforderlig. Fastmera förefaller det rimligt, att även insättare i en ny sparbank omedelbart tillförsäkras den trygghet, som ligger i att kravet på viss fondsäkerhet redan från början upprätthålles.

Däremot har utskottet för sin del velat föreslå den mindre väsentliga ändring i 25 §, att i de s. k. täckningsfria tillgångarna må inräknas även in-teckning inom halva taxeringsvärdet i växande skog å jordbruks-

Bihang till riksdagens protokoll 1923. 8 saml. 56 häft. (Nr 64.) 2

fastighet, vilken är försedd med för jordbrukets bedrivande nödiga åbyggnader. Härvid har utskottet ingalunda förbisett, att förevarande bestämmelse har sin *direkta* betydelse just i avseende å fondtäckningen och endast å denna. Den förskjutning av de täckningsfria tillgångarna i förhållande till övriga tillgångar, som vid bifall till utskottets förslag åstadkommes, synes dock ej böra innebära några risker, synnerligast med hänsyn till det krav på visst fondminimum, som uppställts i paragrafens andra stycke. En viss betydelse av den föreslagna ändringen anser emellertid utskottet ligga på ett annat område, nämligen det rent psykologiska. Det lär, förmenar utskottet, knappast kunna undgås, att den i 25 § förekommande klassificeringen i olika slag av tillgångar kommer att påverka sparbankernas utlåningspolitik, så att sparbankerna komma att giva företräde åt placering i de enligt 25 § första stycket täckningsfria tillgångarna; och utskottet har hyst vissa farhågor, att med propositionens formulering lånemöjligheterna för jordbruksfastighet med skog i allmänhet skulle komma att allt för mycket försvåras.

På tvenne ställen i förevarande paragraf liksom sedermera i 29 § föreslår utskottet viss ändring av rent formell innebörd. I »fordringar hos inländskt bankbolag» inbegripas nämligen även vissa andra fordringar än egentliga s. k. bankfordringar, såsom fordringar på grund av förlagsbevis eller mot inteckning i banken tillhörig fastighet, medan i förevarande sammanhang bör avses endast på bankräkning inestående penningar.

26 §.

I propositionen har föreslagits, bland annat, att lån må, då fråga ej är om lån till kommun eller dylik samfällighet, utlämnas allenast mot säkerhet av pant eller borgen, att såsom pant ej må godkännas inteckning i fartyg eller förlagsinteckning, samt att ej heller lån mot pant av aktier eller lottbrev må utlämnas till högre sammanlagt belopp än som motsvarar sparbankens fonder. I motionerna I: 155 och II: 204 har yrkats, att lån mot pant av aktier eller lottbrev ej skola få utlämnas till högre sammanlagt belopp än som motsvarar hälften av sparbankens fonder.

Då erfarenheten visat, att lån mot aktier bör i möjligaste mån inskränkas, har utskottet ansett sig böra tillstyrka bifall till detta yrkande, dock att den tidpunkt, då äldre sparbank skall hava genomfört bestämmelsen, utsträcks från i propositionen föreslagna 1 januari 1935 till 1 januari 1940. Föreskriften i sistnämnda avseende återfinnes i 8) av 73 §, som motsvarar propositionens 75 §.

Det har vidare befarats, att åt 26 § i propositionens avfattning skulle kunna givas den tolkning, att inteckning i fartyg eller förlagsinteckning under inga förhållanden skulle få finnas i en sparbanks utlåningsportfölj, alltså ej få mottagas vare sig såsom fyllnad till en i och för sig fullgod säkerhet av annat slag eller ens för att stärka en från början fullgod men sedan försvagad säkerhet av annan art. En sådan tolkning har utskottet velat genom viss omformulering förekomma.

29 §.

29 § innehåller bestämmelse om sparbanks skyldighet att hålla kassareserv. Denna skall motsvara minst en tiondedel av insättarnas behållning enligt senaste bokslut. Kassareserven skall enligt propositionen utgöras av riksgäldskontorets skattkamarväxlar eller obligationer, utfärdade av staten, Sveriges allmänna hypoteksbank eller konungariket Sveriges stadshypotekskassa eller andra fullgoda obligationer eller av fordran hos riksbanken eller inländskt bankbolag. Dock må av kassareserv högst 100,000 kronor utgöras av inteckningar av sådan beskaffenhet, som i 25 § avses. I motionerna I: 155 och II: 204 har föreslagits, att i stället högst hälften av kassareserven skulle få utgöras av inteckningar av nyss nämnd beskaffenhet.

Det torde böra beaktas, att det krav, som sålunda motionsvis framställt, för de mindre sparbankerna, nämligen alla dem, vilkas inlåning understiger 2 miljoner kronor, blir strängare än enligt motsvarande bestämmelse i årets proposition. För alla dessa sparbanker utgör nämligen 100,000 kronor mera än hälften av den erforderliga kassareserven. Emellertid synes det vara just för de minsta sparbankerna, som kravet på kassareserv bör lättas. Propositionen torde i detta avseende fylla rimliga anspråk, desto mera som sparbankerna vid valet av kassareservpapper även i övrigt åtnjuta ganska stor frihet. Kungl. Maj:ts förslag i förevarande punkt synes alltså böra godkännas. Utskottet tillåter sig för övrigt beträffande frågans innebörd hänvisa till de uppgifter, som lämnats i fjolårets proposition nr 147 sid. 51.

Vid förevarande paragraf har ock i motionerna I: 154 och II: 206 — med framhållande av önskemålet, att krediter måtte hos riksbanken beviljas sparbankerna i form av kassakreditiv och kredit å löpande räkning — föreslagits, att sparbankernas rätt till erforderligt stöd av riksbanken måtte i enlighet med vad motionerna angåve regleras. Mot vad sålunda yrkats torde böra framhållas, dels att sparbankerna i likhet med övriga låntagare redan äga viss möjlighet att erhålla lån från riksbanken, dels

ock att den väckta frågan näppeligen torde böra upptagas i samband med lagstiftningen om sparbanker, då den i stället berör *riksbankens* verksamhet.

30 §.

I 30 § upptages den bestämmelse, varom utskottet i det föregående lämnat en antydan, nämligen att sparbank skall äga använda visst belopp till förvärv av andel i ekonomisk förening, bildad i ändamål att utgöra en sammanslutning av svenska sparbanker för tillgodoseende av gemensamma intressen. I motionerna I:154 och II:206 har härutinnan yrkats sådan ändring, att sparbank även skulle kunna förvärva aktie i ett för nyssnämnda ändamål bildat aktiebolag. Det kunde nämligen befinnas lämpligare att åt sparbankernas ifrågasatta stödkassa giva formen av ett aktiebolag.

Utskottet har för sin del ingen erinran mot den sålunda föreslagna ändringen och har vidtagit omformulering av förevarande paragraf i motionernas syfte.

33 §.

Det har redan antytts, att bestämmelserna i 33 § om värdering av obligationer icke synts utskottet kunna tillstyrkas.

Huvudregeln i detta avseende är enligt propositionen den, att obligation ej må i balansräkning upptagas vare sig över anskaffningsvärdet eller över verkliga värdet, varmed emellertid förstås ej blott obligationens marknadsvärde utan även ett enligt viss formel utrönt medeltalsvärde. Ej heller må obligation uppskrivas från en balansräkning till en annan utom för täckande av förlust eller för motsvarande nedsättning av annan tillgångs bokförda värde. Sådan uppskrivning må ej ske till högre värde än obligationens anskaffningsvärde, såvida det ej uttryckligen angives i styrelsens förvaltningsberättelse. I den mån uppskrivning må ske finnes emellertid intet hinder att sträcka sig till förut omförmålda medeltalsvärde, även om detta är högre än marknadsvärdet. Beträffande metoden för uträknande av medeltalsvärdet tillåter sig utskottet hänvisa till propositionen.

I motionerna I:154 och II:206 har — i anslutning till ett av svenska sparbanksföreningen framställt förslag — yrkats, att 33 § 1) andra stycket måtte erhålla följande lydelse:

»Obligationerna må ej anses upptagna över sina verkliga värden,

om de upptagits till gällande marknadsvärden eller till värdet av obligationernas sammanlagda avkastning, kapitaliserad efter en räntesats, utgörande, vad angår statens, allmänna hypoteksbankens och konungariket Sveriges stadshypotekskassas obligationer, medeltalet av inlåningsräntan i samtliga rikets sparbanker under de 10 sista år, för vilka statistiska uppgifter finnas tillgängliga, med tillägg av en fjärdedels procent och, vad angår övriga obligationer, nämnda medeltal med tillägg av en halv procent».

I motionen I: 156 åter har yrkats, att 33 § 1) måtte erhålla denna lydelse:

»Sparbanks tillgångar må ej upptagas vare sig över sina verkliga värden eller till högre belopp än som motsvarar kostnaderna för deras förvärvande eller anskaffande.

Obligation må ej anses upptagen över sitt verkliga värde, om den upptagits till gällande marknadsvärde eller till högst det belopp, som motsvarar kostnaderna för dess förvärvande eller anskaffande».

Vad propositionens bestämmelse i 33 § 1) beträffar, synes man svårligen kunna framställa några vägande anmärkningar av rent teoretisk natur mot själva den grundläggande principen. Däremot är utskottet av den uppfattningen, att det skulle möta synnerliga svårigheter för sparbankerna att — även om det finnes en sparbanksinspektör — tillämpa bestämmelsen i fråga. Propositionen utgår nämligen vid uppställandet av sin regel om medeltalsberäkning dels från att man äger exakt kännedom om varje obligations marknadsvärde dels ock därifrån, att man skall verkställa en ganska invecklad kalkyl beträffande var och en av de bortåt ett tusental slag av obligationer, varom fråga kan bliva. Detta är för utskottet ett avgörande skäl att icke tillstyrka propositionen i denna punkt.

Den utformning, som utskottet föreslår beträffande 33 § 1), kan betraktas som en sammanjämkning mellan propositionens och sparbanksföreningens förslag. Utskottet godtager beträffande stats- och hypoteksobligationer, med någon jämkning i fråga om kapitaliseringsprocenten, den värderingsnorm, som propositionen givit beträffande ett visst slag av statsobligationer. Beträffande alla övriga obligationer föreslås — i anslutning till tankegången i sparbanksföreningens förslag — även en enhetlig värderingsnorm, som skiljer sig från den beträffande statens m. fl. obligationer givna endast därutinnan, att den utgår från en fyra tiondedelar högre kapitaliseringsprocent. Här torde böra framhållas, att de skäl, som i propositionen anförts för en kapitali-

sering, som tager hänsyn till tioårsmedeltalen av riksbankens diskontosatser — därmed uppenbarligen avses diskontosatserna för tremånadersväxlar — synts utskottet övertygande.

Att utskottet ansett sig kunna tillstyrka nu berörda linje, är emellertid beroende på den omarbetning, som utskottet — fullföljande i viss mån tankegången i motionen I: 156 — verkställt av 33 § 5).

Åt denna punkt synes nämligen böra givas en sådan avfattning, att en *uppskrivning* av obligations värde högre än till *marknadsvärdet* omöjliggöres såväl under det år, obligationen förvärvats, som därefter. Propositionen däremot medger, såsom förut påpekats, under angivna förutsättningar en uppskrivning även till förenämnda *medeltalsvärde*. Genom utskottets förslag vinnes, att medtalsberäkningen i 33 § 1 erhåller sin enda betydelse därutinnan, att den vid en hastig nedgång av obligationsvärdena möjliggör en måttfullare och mindre påfrestande *nedskrivning* av en sparbanks obligationsportfölj, än som kunde bliva erforderlig, om man måste följa de verkliga växlingarna i marknadsvärdena. Det egentliga syftet med medtalsberäkningen torde på detta sätt fullt tillgodoses — någon *uppskrivning* av obligationer utöver marknadsvärdena kan knappast anses ur saklig synpunkt motiverad.

Har å ena sidan på nu angivet sätt betydelsen av medtalsberäkningen i någon mån minskats, så synes man å andra sidan kunna utan olägenheter medgiva en något större frihet vid utförandet av själva denna beräkning. Den frestelse, som vid en medtalsberäkning, vilken jämför sämre och bättre obligationer, skulle kunna tänkas ligga i att inköpa obligationer med hög avkastning men jämförelsevis sämre säkerhet för att genom omedelbar uppskrivning rädda en svag balansräkning, är enligt utskottets förslag borteliminerad.

Utskottet anser, att den av utskottet föreslagna utformningen av 33 § skall kunna utan större svårigheter på ett tillfredsställande sätt tillämpas av sparbankerna, samt att denna utformning dessutom i det hela erbjuder större trygghet för riktiga bokslut än det i propositionen framställda förslaget.

34 §.

34 § innehåller bestämmelser om s. k. säkerhetsfond.

I motionerna I: 154 och II: 206 har yrkats, att första stycket av denna paragraf måtte bringas i överensstämmelse med innehållet i lagen den 15 juni 1922 om rätt för sparbank att bilda säkerhetsfond.

Ett bibehållande av propositionens bestämmelse, att säkerhetsfond må bildas endast i sparbank, vars fonder uppgå till minst tio tusen kronor, synes kunna i vissa fall försvåra eventuella rekonstruktioner. Utskottet har för den skull ansett motionsyrkandet böra bifallas.

Dessutom har tredje stycket i 34 § omformulerats i syfte att giva något smidigare bestämmelser angående återbetalning av säkerhetsfond. På förekommen anledning torde böra framhållas, att hinder ej förefinnes att utbetala ränta å säkerhetsfond, även om ej själva kapitalet återbetalas. Detta har uttryckligen betonats i motiveringen till sparbanks-sakkunnigas ursprungliga förslag.

39 §.

I 39 § föreslås det tillägg, att direktör eller tjänsteman i bankbolag ävensom den som är i konkurstillstånd ej må vara revisor.

57—63 §§.

(57—65 §§ i Kungl. Maj:ts förslag).

Beträffande fjolårets — med årets i detta avseende likalydande — proposition i vad angår tillsynen över sparbankerna yttrade bankoutskottet i huvudsak följande.

»Mot det förslag, som sålunda framlagts, har utskottet funnit vägande invändningar kunna göras. Det må visserligen ej förnekas, att en sakkunnig rådgivande myndighet för sparbankernas verksamhet kunde vara av visst värde. Å andra sidan måste det enligt utskottets mening ifrågasättas, huruvida en fördelning på sätt Kungl. Maj:t föreslagit av själva kontrollen över sparbankerna mellan två myndigheter, en lokal och en central, är ägnad att befrämja en fullt effektiv tillsyn. Det synes vidare kunna befaras, att kostnaderna för den centrala inspektionsmyndigheten, vilka enligt Kungl. Maj:ts förslag visserligen till en början skulle bliva relativt begränsade, i framtiden snart nog kunna komma att väsentligt stiga genom sparbanksinspektionens utvidgning till ett fullständigt ämbetsverk, vars sammansättning redan skisserats av de sakkunniga. På nu anförda skäl har utskottet icke ansett sig böra biträda Kungl. Maj:ts förslag, så mycket mindre som utskottet icke kunnat känna sig övertygat, att icke med lämpliga kompletteringar av det nuvarande systemet en i stort sett tillfredsställande kontroll över sparbankerna kan vinnas.

Huvudvikten ligger enligt utskottets mening härvid på att Konungens befallningshavande vid utseendet av allmänna ombud låta sig angeläget vara att härtill förordna endast erfarna och för uppgiften fullt kvalificerade personer, något som hittills ingalunda alltid synes hava varit fallet. Ändamålsenligt torde emellertid vara, att i administrativ väg dels gives lämplig erinran härom, dels ock meddelas enhetliga bestämmelser rörande ombudens åligganden.»

I motionerna I:155 och II:204 har yrkats, att de bestämmelser, som meddelats rörande en av Konungen för hela riket förordnad sparbanksinspektör, måtte utgå.

Utskottet vidhåller sin sistlidet år uttalade mening och kan alltfört icke tillstyrka bifall till bestämmelserna om tillsyn i vad de avse tillsättandet av en särskild inspektör. Den bevisföring, som i årets proposition anförts emot bankoutskottets nyss citerade uttalande, har utskottet för sin del ej kunnat finna övertygande.

På den grund har utskottet på sådant sätt omarbetat bestämmelserna om tillsynen, att denna fortfarande liksom hittills kommer att åvila allenast Konungens befallningshavande och av dessa förordnade allmänna ombud. Att till sådana ombud böra utses verkligt kompetenta personer, vill utskottet ånyo betona. Det synes sålunda mindre lämpligt, att ifrågavarande uppdrag i huvudsak betraktas såsom bisysslor för länsstyrelsernas egna yngre tjänstemän — om det därför också ej må anses uteslutet, att verkligt kompetenta landstatstjänstemän förordnas till ombud. I överensstämmelse med de principer, som genomgå hela lagstiftningen, torde länsstyrelserna ock böra undvika att till allmänna ombud förordna styrelseledamöter eller tjänstemän i bankbolag, ehuru väl ett uttryckligt stadgande i dylikt syfte ej ansetts erforderligt.

Det förefaller emellertid rimligt, att, även om tillsynen ej utövas av en inspektör, sparbanksrörelsen får vidkännas en del — i regel hälften — av kontrollkostnaden. Bestämmelse i sådant syfte har införts i 63 § av utskottets förslag, motsvarande 60 § sista stycket samt 65 § i propositionen.

På det sätt, utskottet föreslår, synes utan synnerligen betungande kostnad för statsverket en tillfredsställande kontroll böra kunna vinnas. Utses allmänna ombud med tillräckliga kvalifikationer, böra dessa även kunna såsom rådgivare bistå sparbankerna på ett sätt, som måste anses mera värdefullt på grund av den särskilda kännedom, ombuden måste äga om detaljerna i de olika sparbankernas verksamhet och om förhållandena i de särskilda orter, där sparbankerna hava sin verksamhet.

64—75 §§.

(66—77 §§ i Kungl. Maj:ts förslag).

De ändringar, som föreslås i de paragrafer, som följa efter kapitlet om tillsyn, äro, i den mån de ej redan omnämnts, att anse såsom rena konsekvenser av ändringar, som skett i det föregående, och torde förden skull ej erfordra någon särskild motivering.

På grund av vad sålunda anförts får utskottet hemställa:

A) att riksdagen, med förklarande, att Kungl. Maj:ts i propositionen nr 22 framlagda förslag till lag om sparbanker icke kunnat av riksdagen i oförändrat skick antagas, måtte för sin del antaga följande, såsom utskottets förslag betecknade förslag till lag om sparbanker:

Kungl. Maj:ts förslag:

Utskottets förslag:

Förslag
till
Lag om sparbanker.

Häri genom förordnas som följer:

Inledande bestämmelser.

1 §.

Med sparbank förstås i denna lag penninginrättning, som utan rätt för dess stiftare eller andra att njuta del i den vinst, som kan uppkomma å rörelsen, har till ändamål att befordra sparsamhet genom att i enlighet med de bestämmelser, som i denna lag meddelas, bedriva in- och utlåning av penningar och därmed i samband stående verksamhet.

2 §.

Ej må annan penninginrättning än sådan, som i 1 § sägs, samt postsparbanken i sin firma eller eljest vid beteckning av verksamheten använda ordet sparbank.

Om sparbanks bildande.

3 §.

Stiftare av sparbank skola vara här i riket bosatta svenska medborgare och till antalet minst tjugtu.

Stiftarna skola upprätta reglemente för sparbanken, vilket skall angiva:

- 1) den benämning, under vilken sparbanken skall driva sin verksamhet;
- 2) sparbankens verksamhetsområde;
- 3) den ort, där sparbankens styrelse skall hava sitt säte;
- 4) grundfondens belopp samt huruvida grundfonden eller del därav skall med eller utan ränta återbäras;
- 5) huvudmännens antal, grunderna för val av huvudmän, tiden, för vilken huvudmännen skola utses, huvudmännens befogenhet samt det minsta antal huvudmän, som skall närvara vid sammanträde med huvudmännen för att giltigt beslut må kunna fattas;

*Kungl. Maj:ts förslag:**Utskottets förslag:*

6) tid och ort för huvudmännens årssammanträde, vilka ärenden som skola förekomma till behandling å sådant sammanträde samt på vilket sätt kallelse till sammanträde med huvudmännen skall ske;

7) antalet styrelseledamöter och suppleanter för dem samt tiden, för vilken de skola väljas, vem som äger utse ordförande i styrelsen, styrelsens åligganden och grunderna för dess beslutförhet;

8) antalet revisorer och suppleanter för dem samt tiden, för vilken de skola väljas;

9) huruvida avdelningskontor eller sparbankskommitté må av styrelsen inrättas, kontorsstyrelses befogenhet och på vad sätt verksamheten vid avdelningskontor skall övervakas;

10) det belopp, varutöver en och samma insättares tillgodohavande icke må utan Konungens befallningshavandes samtycke ökas annorledes än genom upplupen räntas läggande till kapitalet;

11) den uppsägningstid, som sparbanken minst må medgiva och högst förbehålla sig för återbetalning av insatta medel;

12) huruvida sparbanken må driva annan verksamhet än in- och utlåning av penningar eller som i 30 § omförmäles samt vari sådan verksamhet skall bestå;

13) sättet för förvaring och inventering av sparbankens kassa och värdehandlingar.

4 §.

Stiftarna skola hos Konungens befallningshavande i det län, inom vilket sparbankens styrelse skall hava sitt säte, söka stadfästelse å reglementet.

Vid ansökningen, som skall vara underskriven av samtliga stiftare, skall fogas försäkran av stiftarna, att det belopp, vartill grundfonden enligt reglementet skall uppgå, blivit tecknat, ävensom en av stiftarna godkänd plan över sparbankens verksamhet under de tre första verksamhetsåren.

Stadfästelse må ej meddelas, där ej sparbanken prövas vara nyttig för det allmänna samt reglementet finnes överensstämma med denna lag ävensom med lag och författningar i övrigt.

5 §.

Sparbanks grundfond skall vid stiftandet sättas till minst tio tusen kronor; dock att, där sparbankens verksamhetsområde är ringa eller andra särskilda omständigheter därtill föranleda, Konungens be-

*Kungl. Maj:ts förslag:**Utskottets förslag:*

fallningshavande må medgiva, att grundfonden bestämmes till visst lägre belopp, ej understigande tre tusen kronor.

Grundfond må ej annorledes än i penningar inbetalas.

6 §.

Sedan huvudmän, styrelse och revisorer utsetts samt det belopp, vartill grundfonden enligt reglementet skall uppgå, inbetalts, bör styrelsen därom göra anmälan hos Konungens befallningshavande.

Vid sådan anmälan foge styrelsen

- 1) uppgift å styrelseledamöternas fullständiga namn och hemvist;
- 2) styrkta avskrifter av de protokoll, som bestyrka, vilka som utsetts till styrelseledamöter;
- 3) bevis, att det belopp, vartill grundfonden enligt reglementet skall uppgå, blivit behörigen inbetalt.

7 §.

Innan anmälan, som i 6 § sägs, blivit gjord, kan sparbank ej förvärva rättigheter eller ikläda sig skyldigheter, ej heller inför domstol eller annan myndighet söka, kära eller svara.

Handla huvudmän, styrelseledamöter eller andra å sparbanks vägnar, innan anmälan, som nyss sagts, blivit gjord, svare de, som i åtgärden eller beslut därom deltagit, för uppkommande förbindelser såsom för annan sin gäld, en för alla och alla för en.

8 §.

Den benämning, varunder sparbank skall driva sin verksamhet, skall innehålla ordet sparbank. För utmärkande av rörelsens beskaffenhet må ej annan beteckning än sparbank användas.

Om sparbanks förvaltning.

9 §.

Sparbanks angelägenheter skola omhänderhavas dels av huvudmän, vilka skola såsom representanter för insättarna övervaka sparbankens förvaltning, och dels av en av huvudmännen utsedd styrelse, som skall handhava den omedelbara ledningen av sparbankens verksamhet.

Kungl. Maj:ts förslag:

10 §.

Huvudmännen skola vara minst tjugu och högst femtio. De skola utses på sätt reglementet föreskriver; och skall i reglementet stadgas, att minst en tredjedel av huvudmännen skall tillsättas av kommunalstämma, kommunalfullmäktige, allmän rådstuga, stadsfullmäktige, municipalstämma, municipalfullmäktige, landsting, hushållningssällskap eller Konungens befallningshavande. Stiftare av sparbank må ock i reglementet kunna förklaras för huvudman, dock ej för längre tid än i andra stycket sägs.

Huvudman skall utses för viss tid, högst *tio* år. Avgår huvudman, innan den tid, för vilken han blivit utsedd, gått till ända, skall ny huvudman för återstoden av nämnda tid utses i den avgångnes ställe så snart ske kan, och åligge det styrelsen att, där den avgångne varit tillsatt av korporation eller myndighet, som i första stycket sägs, hos korporationen eller myndigheten göra anmälan om avgången.

Årssammanträde med huvudmännen skall hållas en gång varje år före maj månads utgång. Å årssammanträde skola huvudmännen fastställa balansräkning och bestämma, i vilken utsträckning sparbankens vinst skall avsättas till dess fonder, ävensom besluta om ansvarsfrihet för styrelsen samt, där tid, för vilken styrelseledamot eller revisor eller styrelse- eller revisorssuppleant utsetts, gått till ända, förrätta erforderliga nyval. Övriga ärenden, vilka enligt lag eller sparbankens reglemente tillhöra huvudmännens handläggning eller av styrelsen överlämnas till deras avgörande, må behandlas jämväl på annat sammanträde.

Utskottets förslag:

10 §.

Huvudmännen skola vara minst tjugu och högst femtio. De skola utses på sätt reglementet föreskriver; och skall i reglementet stadgas, att minst en tredjedel av huvudmännen skall tillsättas av kommunalstämma, kommunalfullmäktige, allmän rådstuga, stadsfullmäktige, municipalstämma, municipalfullmäktige, landsting, häradsrätt eller hushållningssällskap. Stiftare av sparbank må ock i reglementet kunna förklaras för huvudman, dock ej för längre tid än i andra stycket sägs.

Huvudman skall utses för viss tid, högst *fem* år. Avgår huvudman, innan den tid, för vilken han blivit utsedd, gått till ända, skall ny huvudman för återstoden av nämnda tid utses i den avgångnes ställe så snart ske kan, och åligge det styrelsen att, där den avgångne varit tillsatt av korporation eller myndighet, som i första stycket sägs, hos korporationen eller myndigheten göra anmälan om avgången.

*Kungl. Maj:ts förslag:**Utskottets förslag:*

Styrelsen har att på sätt reglementet föreskriver kalla huvudmännen till sammanträde. Föreskrivna kallelseåtgärder skola vara vidtagna senast två veckor före årssammanträde och senast en vecka före annat sammanträde. Där för giltighet av beslut fordras, att det fattats på två på varandra följande sammanträden med huvudmännen, må kallelse till det andra sammanträdet ej ske, innan det första hållits.

Vid omröstning å sammanträde med huvudmännen äge varje huvudman en röst. Huvudman må allenast personligen utöva sin rösträtt. Huvudman, som tillika är styrelseledamot eller tjänsteman i sparbanken, må ej deltaga i val av revisor eller i beslut angående ansvarsfrihet för styrelsen.

Huvudman må ej vara tjänsteman i sparbanken, där ej sådant är i reglementet uttryckligen medgivet, ej heller ledamot av styrelse för eller tjänsteman i annan sparbank.

Huvudman må icke i denna sin egenskap åtnjuta arvode.

11 §.

Ledamöterna av sparbanks styrelse skola väljas för viss tid, högst fem år; dock må tiden utgå allenast å dagen för huvudmännens årssammanträde.

Styrelseledamot må, ändå att den tid, för vilken han blivit vald, ej gått till ända, kunna genom beslut av huvudmännen skiljas från uppdraget.

Avgår styrelseledamot, innan den tid, för vilken han blivit vald, gått till ända, åligge det övriga styrelseledamöter att ofördröjligen föranstalta om val av ny ledamot i den avgångnes ställe; dock må, om suppleant finnes, med sådant val anstå till nästa årssammanträde med huvudmännen.

Styrelseledamot må ej vara tjänsteman i sparbanken, där ej sådant är i reglementet uttryckligen medgivet, ej heller ledamot av styrelse för eller tjänsteman i annan sparbank eller direktör för eller tjänsteman i bankbolag. Av styrelsens ledamöter må ej mer än en tredjedel tillika vara ledamöter av styrelse för bankbolag.

*Styrelseledamot må ej den vara,
som är i konkurstillstånd.*

Styrelseledamot må i sådan egenskap uppbära arvode endast så vitt det uttryckligen medgives i reglementet; dock att arvode icke må utgå av andra medel än avkomsten av sparbankens fonder.

Kungl. Maj:ts förslag:

Utskottets förslag:

12 §.

Ledamöterna av sparbanks styrelse skola vara svenska medborgare. Sparbanks huvudmän och ledamöterna av dess styrelse skola vara bosatta inom sparbankens verksamhetsområde, så vida ej Konungens befallningshavande på grund av särskilda förhållanden finner skäl medgiva annat.

13 §.

Styrelsen äge att själv eller genom ombud ej mindre i förhållande till tredje man handla å sparbankens vägnar än även inför domstolar och andra myndigheter företråda sparbanken. Inskränkning i den befogenhet, som sålunda tillkommer styrelsen, vare, i den mån ej annat följer av vad i denna lag stadgas, utan verkan mot tredje man, med mindre han ägt eller bort äga kännedom om inskränkningen.

14 §.

I förhållande till sparbanken vare styrelsen pliktig att i sin förvaltning av sparbankens angelägenheter ställa sig till efterrättelse de särskilda föreskrifter, som i reglementet eller av *huvudmännen* meddelas.

Styrelsen må *dock* ej efterkomma föreskrift av huvudmännen, där den finnes strida mot denna lag eller reglementet.

14 §.

I förhållande till sparbanken vare styrelsen pliktig att i sin förvaltning av sparbankens angelägenheter ställa sig till efterrättelse de särskilda föreskrifter, som i reglementet eller, *beträffande frågor, som falla inom huvudmännens befogenhet, av dessa* meddelas.

Styrelsen må ej efterkomma föreskrift av huvudmännen, där den finnes strida mot denna lag eller reglementet.

15 §.

Huvudman eller styrelseledamot äge ej deltaga i behandling av fråga rörande avtal mellan honom och sparbanken. Ej heller må han deltaga i behandling av fråga om avtal mellan sparbanken och tredje man, där han i frågan äger ett väsentligt intresse, som kan vara stridande mot sparbankens. Vad sålunda är stadgat äge motsvarande tillämpning beträffande gåva från sparbankens sida, så ock beträffande rättegång eller annan talan.

*Kungl. Maj:ts förslag:**Utskottets förslag:*

16 §.

Sker ändring i styrelsens sammansättning eller ändrar styrelseledamot sitt hemvist, skall styrelsens ordförande ofördröjligen göra anmälan därom hos Konungens befallningshavande. Vid anmälan om ändring i styrelsens sammansättning skall fogas styrkt avskrift av protokoll, som bestyrker ändringen.

17 §.

Angående befogenhet för styrelseledamot att för sparbanken mottaga stämning är stadgat i rättegångsbalken; och skall vad i sådant avseende gäller äga tillämpning jämväl, då annat meddelande skall delgivas sparbanken.

18 §.

Huvudmän eller styrelseledamöter i sparbank, vilka genom att överträda denna lag eller sparbankens reglemente tillfoga banken eller tredje man skada eller som eljest uppsåtligen eller av vårdslöshet tillskynda sparbanken skada, svare för skadan, en för alla och alla för en.

19 §.

Under sparbanks första verksamhetsår skall genom styrelsens ordförandes försorg förteckning å huvudmän och styrelseledamöter i sparbanken sist en månad från det anmälan, som i 6 § sägs, blivit gjord införas en gång i en eller flera tidningar inom orten, där hinder ej möter, samt anslås å lätt tillgänglig plats å ett vart av sparbankens kontor.

Sedermera åligge det styrelsens ordförande att årligen inom fjorton dagar från huvudmännens årssammanträde låta anslå dylik förteckning på sätt nyss är sagt.

20 §.

Vad i denna lag finnes stadgat om styrelseledamot skall äga motsvarande tillämpning å styrelsesuppleant.

Har suppleant utövat styrelseledamots befogenhet, vare den omständigheten, att förutsättningen för hans inträde i styrelsen saknats, utan verkan mot en var, som ej visas hava ägt kändedom därom.

Om rörelsen.

21 §.

Sparbank må ej utan särskilt tillstånd utöva verksamhet vid avdel-

21 §.

Utan särskilt tillstånd må sparbank ej utöva verksamhet vid avdel-

Kungl. Maj:ts förslag:

ningskontor eller genom sparbankskommitté å annan ort än där styrelsen har sitt säte. Sådant tillstånd må, när verksamheten finnes kunna vara till nytta för det allmänna, meddelas av Konungens befallningshavande i det län, inom vilket sparbanken avser att inrätta avdelningskontoret eller sparbankskommittén.

Utskottets förslag:

ningskontor å annan ort än där styrelsen har sitt säte, ej heller genom sparbankskommitté å ort utom sparbankens verksamhetsområde. Sådant tillstånd må, när verksamheten finnes kunna vara till nytta för det allmänna, meddelas av Konungens befallningshavande i det län, inom vilket sparbanken avser att inrätta avdelningskontoret eller sparbankskommittén.

22 §.

Sparbank må ej driva annan inlåningsrörelse än å motboksräkning; dock att sparbank må för fyllande av tillfälligt penningbehov begagna kredit å löpande räkning eller kreditivräkning i riksbanken eller i oländskt bankbolag eller annorledes upptaga lån.

En och samma insättares tillgodohavande må icke annorledes än genom upplupen räntas läggande till kapitalet ökas utöver visst i reglementet bestämt belopp, högst trettiotusen kronor; dock må Konungens befallningshavande, då särskilda skäl därtill föranleda, meddela sparbank tillstånd att i fråga om viss insättares tillgodohavande höja det sålunda bestämda beloppet.

Ej må sparbank ikläda sig skyldighet att annorledes än viss tid, minst en månad, efter uppsägning återbetala insatta medel; styrelsen dock lämnat öppet att, då sådant prövas kunna ske utan olägenhet, medgiva utbetalning utan avvaktan på uppsägningstidens utgång.

23 §.

Insättning i sparbank skall antecknas i motbok. Motboken, som skall vara försedd med ordningsnummer, må ej vara ställd till innehavaren eller eljest utställd på sådant sätt, att den blir gällande i innehavarens hand; och skall i motboken intagas erinran om att överlåtelse bör till den nye ägarens säkerhet anmälas hos sparbanken. Har bekräftande de insatta medlens utbetalning förbehåll gjorts, skall anteckning därom ske i motboken. Vid motboken skola vara fogade utdrag av denna lag och sparbankens reglemente, i vad de avse förhållandet emellan sparbanken och insättare.

*Kungl. Maj:ts förslag:**Utskottets förslag:*

Då medel, som insatts i sparbank, lyftas, skall anteckning därom ske i motboken.

Har motbok förkommit, bör den, som förlorat motboken, sådant hos sparbankens styrelse ofördröjligen anmäla och därvid uppgiva tid och omständigheter, under vilka förlusten timat. Styrelsen skall då genom kungörelse, vilken på bekostnad av den, som förlorat motboken, införes en gång i allmänna tidningarna och, där det kan ske, en gång i tidning inom orten, efterlysa motboken. Därest denna icke inom sex månader från sista kungörandet tillrättakommit, vare den, för vars räkning efterlysning skett, berättigad att mot kvitto utbekomma hela sitt tillgodohavande; och äge efter medlens utbetalning motboken icke gällande kraft mot sparbanken.

24 §.

Omyndig må utan särskild tillåtelse av förmyndare förfoga över medel, som den omyndige, efter det han fyllt femton år, själv å motbok insatt. Sådana medel må ej utan den omyndiges samtycke utbetalas till förmyndaren.

25 §.

Sparbank må inlåna penningar *dels* till ett belopp, för vilket full täckning hos sparbanken finnes i kontanta penningar, i *fordringar* hos riksbanken eller inländskt bankbolag, i riksgäldskontorets skattkammарväxlar, i statens, Sveriges allmänna hypoteksbanks, konungariket Sveriges stadshypotekskassas eller andra fullgoda obligationer eller i fordringar på grund av lån, för vars fulla gäldande kommun eller dylik samfällighet är ansvarig, eller varför säkerheten utgöres av in-teckning inom hälften av senast fastställda taxeringsvärdet uti annan i stad, köping eller municipalsamhälle belägen fastighet än industrifastighet eller uti jordbruksfastighet å landet, därvid i *jordbruksfastig-*

25 §.

Sparbank må inlåna penningar *dels* till ett belopp, för vilket full täckning hos sparbanken finnes i kontanta penningar, i *medel, som för sparbankens räkning innestå* hos riksbanken eller inländskt bankbolag, i riksgäldskontorets skattkammарväxlar, i statens, Sveriges allmänna hypoteksbanks, konungariket Sveriges stadshypotekskassas eller andra fullgoda obligationer eller i fordringar på grund av lån, för vars fulla gäldande kommun eller dylik samfällighet är ansvarig, eller varför säkerheten utgöres av in-teckning inom hälften av senast fastställda taxeringsvärdet uti annan i stad, köping eller municipalsamhälle belägen fastighet än industrifastighet eller uti jordbruksfastig-

Kungl. Maj:ts förslag:

hets taxeringsvärde ej må inräknas värdet av växande skog;

dels ock därutöver till ett belopp av högst tolv och en halv gånger sparbankens fonder.

I intet fall må dock inlåningen med avdrag av ett belopp, motsvarande sparbankens kassa och *dess fordringar* hos riksbanken eller inländskt bankbolag, överstiga femtio gånger sparbankens fonder.

Utskottets förslag:

het å landet, därvid i *taxeringsvärdet å jordbruksfastighet, vilken ej är försedd med för jordbrukets bedrivande nödiga åbyggnader, icke* må inräknas värdet av växande skog;

dels ock därutöver till ett belopp av högst tolv och en halv gånger sparbankens fonder.

I intet fall må dock inlåningen med avdrag av ett belopp, motsvarande sparbankens kassa och *de medel, som för sparbankens räkning innestå* hos riksbanken eller inländskt bankbolag, överstiga femtio gånger sparbankens fonder.

26 §.

Sparbanks utlåningsrörelse skall företrädesvis avse sparbankens verksamhetsområde.

Sparbanks medel må ej såsom lån utlämnas mot annat fordringsbevis än skuldebrev.

Lån må, då fråga ej är om lån till kommun eller dylik samfällighet, utlämnas allenast mot säkerhet av pant eller borgen. *Såsom pant må ej godkännas in-teckning i fartyg eller förlagsinteckning; ej* heller må lån mot pant av aktier eller lottbrev utlämnas till högre sammanlagt belopp än som motsvarar sparbankens fonder.

Lån må, då fråga ej är om lån till kommun eller dylik samfällighet, utlämnas allenast mot *fullgod* säkerhet av pant eller borgen. *Mot in-teckning i fartyg eller förlagsinteckning må lån ej utlämnas, sparbank dock obetaget att mottaga sådan säkerhet tillika med annan i och för sig fullgod säkerhet, som nyss nämnts; ej* heller må lån mot pant av aktier eller lottbrev utlämnas till högre sammanlagt belopp än som motsvarar *hälften* av sparbankens fonder.

Är lån, för vilket kommun eller dylik samfällighet ej är i egen-skap av huvudgäldenär eller löftesman ansvarig, icke ställt att betalas inom tre månader eller, där fråga är om lån, för vilket säkerheten ut-göres av in-teckning i fast egendom, inom sex månader, skall spar-banken förbehålla sig rätt att uppsäga lånet till återbetalning senast inom tid, som nyss för varje fall sagts.

*Kungl. Maj:ts förslag:**Utskottets förslag:*

Lån, för vilket säkerheten utgöres av borgen av annan än kommun eller dylik samfällighet, må utlämnas allenast på viss tid och må ej utestå längre än tio år. Är lånet ställt på längre återbetalningstid än ett år, skall i skuldebrevet utfästas årlig avbetalning i förhållande till den tid, för vilken lånet beviljats; sparbanken dock alltid obetaget att begagna sin rätt att uppsäga lånet till återbetalning på en gång.

27 §.

Oavsett vad i 22 och 26 §§ stadgas må sparbank med sådan inom dess verksamhetsområde befintlig ekonomisk förening, som har till ändamål att inom viss ort bereda drifkredit åt idkare av mindre jordbruk (jordbrukskassa) och som i enlighet med bestämmelser, vilka Konungen meddelar, vunnit godkännande från det allmännas sida, träffa avtal om öppnande för kassan av löpande räkning eller krediträkning. Sådant avtal må ej träffas för längre tid än ett år i sänder och skall, därest det jordbrukskassan lämnade godkännandet genom lagakraftätagande beslut återkallas, kunna uppsägas att genast upphöra att gälla.

28 §.

Lån av sparbanks medel må ej utlämnas mot skuldförbindelse, för vars uppfyllande ledamot av sparbankens styrelse eller i sparbanken anställd tjänsteman i egenskap av huvudgäldenär eller löftesman svarar, utan så är, att till säkerhet för lånets fulla belopp ställes pant av sådana obligationer eller inteckningar, som i 25 § omförmälas.

29 §.

Sparbank vare skyldig att i tillgångar, vilka kunna med lätthet förvandlas i penningar, redovisa ett belopp, som tillsammans med sparbankens inneliggande kassa motsvarar minst en tiondedel av insättarnas behållning enligt senaste bokslut. Dylik kassareserv skall utgöras av riksgäldskontorets skattkammarväxlar eller sådana obligationer, som i 25 § omförmälas, eller *fordran* hos riksbanken eller inländskt bankbolag; dock må av

29 §.

Sparbank vare skyldig att i tillgångar, vilka kunna med lätthet förvandlas i penningar, redovisa ett belopp, som tillsammans med sparbankens inneliggande kassa motsvarar minst en tiondedel av insättarnas behållning enligt senaste bokslut. Dylik kassareserv skall utgöras av riksgäldskontorets skattkammarväxlar eller sådana obligationer, som i 25 § omförmälas, eller *medel, som för sparbankens räkning innestå* hos riksbanken eller

Kungl. Maj:ts förslag:

kassareserv högst etthundratusen kronor utgöras av inteckningar av sådan beskaffenhet, som i 25 § sägs.

Utskottets förslag:

inländskt bankbolag; dock må av kassareserv högst etthundratusen kronor utgöras av inteckningar av sådan beskaffenhet, som i 25 § sägs.

30 §.

Sparbank må ej förvärva fast egendom, så vitt fråga ej är om fastighet, som är avsedd för sparbankens inrymmande. Vill sparbank förvärva eller förbättra fastighet, som nyss sagts, för belopp, vilket sammanlagt med det belopp, vartill sparbanken förut tillhörig fastighet av enahanda art enligt 33 § bör uppskattas, överstiger en fjärdedel av sparbankens fonder, skall frågan härom hänskjutas till huvudmännens prövning; och må åtgärden ej vidtagas, där ej minst två tredjedelar av de i frågans avgörande deltagande huvudmännen uttalat sig därför samt beslutet tillika vinner Konungens befallningshavandes stadfästelse.

Sparbank må ej förvärva annan lös egendom än penningar, obligationer, av rörelsen betingade fordringar samt sådana inventarier, som anskaffas för rörelsen eller till fastighet, som sparbanken äger. Dock må sparbank använda ett belopp, motsvarande högst en tiondedel av sparbankens fonder, till förvärv av andel i ekonomisk förening, vilken med Konungens godkännande bildas i ändamål att utgöra en sammanslutning av svenska sparbanker för tillgodoseende av gemensamma intressen.

Sparbank må ej förvärva annan lös egendom än penningar, obligationer, av rörelsen betingade fordringar samt sådana inventarier, som anskaffas för rörelsen eller till fastighet, som sparbanken äger. Dock må sparbank använda ett belopp, motsvarande högst en tiondedel av sparbankens fonder, till förvärv av andel i *sådan* ekonomisk förening *eller aktie i sådant aktiebolag, som* med Konungens godkännande bildas i ändamål att utgöra en sammanslutning av svenska sparbanker för tillgodoseende av gemensamma intressen.

Utän hinder av vad i första och andra styckena stadgats må sparbank till skyddande av fordran på offentlig auktion eller fondbörs inköpa egendom, som är för fordringen utmätt eller pantsatt.

Har sparbank förvärvat egendom enligt vad ovan sagts, må sparbanken för egendomens försäljande eller tillgodogörande i övrigt vidtaga de åtgärder, som må finnas lämpliga; dock att egendom, vilken inköpts till skyddande av fordran, i varje fall skall avyttras, så snart det kan ske till belopp, som täcker fordringen.

Kungl. Maj:ts förslag:

Utskottets förslag:

Om bokföring och bokslut.

31 §.

I stället för de i förordningen angående handelsböcker och handelsräkningar föreskrivna dag- och inventarieböcker skall sparbank föra följande böcker:

kassabok, som skall upptaga alla in- och utbetalningar samt föras i två exemplar av särskilda personer, vilka hava att för varje expeditionsdag fastställa den kontanta behållningens belopp;

avräkningsbok för insättarna med upplägg för en var av dem ävensom ett årligt sammandrag av dessa avräkningar;

lånebok, som skall upptaga de av sparbanken utlämnade lån, därå inbetalda räntor och gjorda avbetalningar samt för lånen ställda säkerheter ävensom ett årligt sammandrag av låneräkningarna.

Därjämte skola föras:

register å sparbankens gäldenärer; samt

huvudbok, som skall avslutas för varje kalenderår och fullständigt utvisa sparbankens rörelse under året samt dess ställning vid årets början och slut.

Styrelsen äger, där så provas lämpligt, uppdelna en var av ovan nämnda böcker i flera och att låta föra även andra böcker.

32 §.

Sparbanks styrelse har att för varje år, sedan bokslut upprättats, avgiva förvaltningsberättelse, upptagande vinst- och förlusträkning samt balansräkning.

Berättelsen, som skall föreligga av styrelsen underskriven före mars månads utgång, skall tillhandahållas revisorerna vid revisionens början samt huvudmännen senast en vecka före årssammanträdet.

33 §.

Jämte vad i förordningen angående handelsböcker och handelsräkningar är stadgat gälle i avseende å upprättandet av sparbanks balansräkning:

1) Sparbankens tillgångar må ej upptagas vare sig över sina verkliga värden eller till högre belopp än som motsvara kostnaderna för deras förvärvande eller anskaffande.

Kungl. Maj:ts förslag:**Utskottets förslag:**

Obligation må ej anses upptagen över sitt verkliga värde, om den upptagits till gällande marknadsvärde eller till nedan angivet värde, nämligen:

beträffande obligation av statens före lagens ikraftträdande upptagna med tre och en halv procent ränta löpande räntelån: värdet av obligationens avkastning, kapitaliserad efter en räntefot, som med en fjärdedels procent understiger medeltalet av riksbankens officiella diskontosatser under de senast tilländagångna tio åren; samt

beträffande annan obligation: det värde, som förhåller sig till värdet på obligation av statens förenämnda med tre och en halv procent ränta löpande räntelån, beräknat på sätt nu sagts, såsom obligationernas marknadsvärden förhålla sig till varandra.

2) I den mån ej annat följer av vad nedan under 4) och 5) stadgas, må tillgångarna dock upptagas till högre belopp än som motsvara kostnaderna för deras förvärvande eller anskaffande, så framt sådant särskilt angives i den förvaltningsberättelse, styrelsen enligt 32 § har att avlämna.

3) Osäkra fordringar skola upptagas endast till de belopp, varmed de beräknas komma att inflyta, varjämte värdelösa fordringar skola avskrivnas.

4) Fast egendom, avsedd till stadigvarande bruk för sparbanken, må ej i vidare mån än som betingas av därå nedlagda förbättringar upptagas till högre värde än det, vartill den varit uppförd i närmast föregående fastställda balansräkning.

5) *Obligation må ej upptagas till högre värde än det, vartill den varit uppförd i närmast föregående fastställda balansräkning, därest icke värdeökningen samtidigt tages i anspråk till täckande av förlust, som uppstått å sparbankens rörelse, eller*

beträffande obligation, utfärdad av svenska staten, Sveriges allmänna hypoteksbank eller konungariket Sveriges stadshypotekskassa: sådant värde, att obligationens avkastning utgår etter en räntefot, som med fyra tiondedels procent understiger medeltalet av riksbankens officiella diskontosatser under de senast tilländagångna tio åren; samt

beträffande annan obligation: sådant värde, att obligationens avkastning utgår efter en räntefot, motsvarande nämnda medeltal.

5) *Obligation må i balansräkningen för det år, under vilket den inköpts, ej upptagas till högre värde än som motsvarar kostnaden för dess förvärvande eller anskaffande och därefter ej till högre värde än det, vartill den varit uppförd i närmast*

Kungl. Maj:ts förslag:

till motsvarande nedsättning av annan tillgångs bokförda värde.

Utskottets förslag:

föregående fastställda balansräkning, dock att i båda fallen ökning högst till gällande marknadsvärde må ske till täckande av förlust, som uppstått å sparbankens rörelse, eller av motsvarande nedsättning av annan tillgångs bokförda värde.

6) De belopp, vartill sparbankens särskilda fonder uppgå, skola vart för sig i balansräkningen uppföras bland skulderna.

7) Organisations- eller förvaltningskostnader må ej uppföras såsom tillgång.

Vad i förenämnda förordning stadgas om balansräknings införande i inventariebok skall i stället avse dess införande i den i 31 § omförmälda huvudboken.

Beträffande uppställandet av vinst- och förlusträkning gälle, att densamma skall upptaga sparbankens inkomster av och utgifter för rörelsen under året samt angiva verkställda avskrivningar.

Om sparbanks fonder och om användning av sparbanks vinst.

34 §.

Har i sparbank, vars fonder uppgå till minst tio tusen kronor, det förhållande emellan sparbankens inlåning och dess fonder, som jämlikt denna lag skall förefinnas, blivit rubbat, må till återställande av nämnda förhållande genom frivilliga bidrag av huvudmän eller andra bildas säkerhetsfond.

På sparbankens huvudmän ankomme att besluta om säkerhetsfonds bildande. Teckning av bidrag till sådan fond skall för att vara bindande ske å teckningslista, å vilken sparbankens sista balansräkning samt revisorernas yttrande däröver skola vara avskrivna.

Säkerhetsfond ävensom, där det vid fondens bildande utfästs, ränta efter högst sex för hundra om året skall till bidragstecknarna eller deras rättsinnehavare återbetalas, i den

34 §.

Då det för upprätthållande av sparbanks verksamhet finnes påkallat, må genom bidrag av huvudmän eller andra bildas säkerhetsfond.

Säkerhetsfond ävensom, där det vid fondens bildande utfästs, ränta efter högst sex för hundra om året må till bidragstecknarna eller deras rättsinnehavare återbetalas, i den

Kungl. Maj:ts förslag:

mån sparbankens återstående fonder äro tillräckliga för upprätthållande av det föreskrivna förhållandet emellan sparbankens inlåning och fonder.

Utskottets förslag:

mån sparbankens återstående fonder äro tillräckliga för upprätthållande av det förhållande, som jämlikt denna lag skall förefinnas emellan sparbankens inlåning och dess fonder; och skall beträffande återbetalning i övrigt gälla vad i sådant hänseende vid fondens bildande blivit utfäst.

35 §.

Sparbanks vinst skall, i den mån grundfonden eller, om säkerhetsfond bildats, denna gått förlorad, i första hand användas till att uppbringa sådan fond till det belopp, vartill den skall uppgå. Vad som icke toges i anspråk för nämnda ändamål skall avsättas till reservfond; huvudmännen dock obetaget att, eiter det styrelsen avgivit yttrande i ärendet, för väckande och underhållande, särskilt hos mindre bemedlade, av håg till sparsamhet, av tillgängliga vinstmedel använda ett belopp, som i förhållande till sparbankens ställning är av ringa betydelse.

När reservfonden eller, där förbehåll om tillskjuten grundfonds återbärande icke gjorts i reglementet, sammanräknade beloppet av grund- och reservfonderna överstiger tio procent av insättarnas behållning enligt senaste bokslut, äge sparbankens huvudmän, efter det styrelsen avgivit yttrande i ärendet, besluta, att intill hälften av vinsten eller, om vinsten till någon del jämlikt första stycket i denna paragraf bestämts för där avsett allmännyttigt ändamål eller behöver tagas i anspråk för åvägabringande av nyss angivna förhållande emellan reservfonden eller sammanräknade beloppet av grund- och reservfonderna samt insättarnas behållning, intill hälften av vad därefter återstår skall användas till sådant allmännyttigt eller välgörande ändamål, som icke på grund av gällande författning skall tillgodoses genom skattebidrag. Huvudmännens beslut skall underställas Konungens befallningshavande, som har att pröva, huruvida beslutet överensstämmer med föreskrifterna i denna lag och sparbankens reglemente.

36 §.

Skall jämlikt förbehåll i sparbanks reglemente grundfond eller del därav med den ränta, som må vara utfäst, återbäras, må det ej ske annat än i den mån reservfonden uppgår till belopp, som motsvarar antingen tio gånger grundfonden eller ock en tiondedel av insättarnas

Bihung till riksdagens protokoll 1923. 8 saml. 56 häft. (Nr 64.) 5

*Kungl. Maj:ts förslag:**Utskottets förslag:*

behållning enligt senaste bokslut; ej heller må återbäring ske, så länge säkerhetsfond, där sådan bildats, ej återbetalts eller om genom återbäringen det förhållande, som skall förefinnas emellan sparbankens inlåning och fonder, skulle rubbas. Ränta å grundfond må ej beräknas efter högre räntefot än sex för hundra om året.

37 §.

Har sparbank försatts i konkurs efter ansökan, som gjorts inom ett år från det beslut om återbetalning av säkerhetsfond eller om återbäring av grundfond fattades, vare beslutet, så vitt det inverkar på borgenärernas rätt, utan verkan; skolande å belopp, som på grund av vad sålunda stadgats skall till konkursboet erläggas, gäldas ränta efter sex för hundra om året från den dag, då beloppet av sparbanken utbetaltes.

38 §.

I den mån ej annat följer av vad i 34 och 36 §§ stadgats, må sparbanks fonder ej minskas, så framt det ej erfordras till täckande av förlust, som uppstått å sparbankens rörelse.

Om revision.

39 §.

Revisorer för granskning av sparbanks förvaltning skola väljas av huvudmännen. Valet skall ske för en tid av högst tre år; dock må tiden utgå allenast å dagen för huvudmännens årssammanträde.

Revisor må, ändå att den tid, för vilken han blivit vald, ej gått till ända, kunna genom beslut av huvudmännen skiljas från uppdraget.

Avgår revisor, innan den tid, för vilken han blivit vald, gått till ända, åligge det styrelsen att ofördröjligen föranstalta om val av ny revisor i den avgångnes ställe; dock må, om suppleant finnes, med sådant val anstå till nästa årssammanträde med huvudmännen.

Till revisor må ej utses den, som är i sparbankens eller styrelseledamots tjänst.

Revisor må ej den vara, som är i sparbankens eller styrelseledamots tjänst, eller direktör för eller tjänsteman i bankbolag, ej heller den, som är i konkurstillstånd.

Revisorerna åligge att årligen granska sparbankens kassa, värdehandlingar och verifikationer samt räkenskaper och protokoll.

*Kungl. Maj:ts förslag:**Utskottets förslag:*

Sparbankens styrelse skall bereda revisor tillfälle att när som helst inventera sparbankens kassa och övriga tillgångar samt granska sparbankens alla böcker, räkenskaper och andra handlingar; och må av revisor hos styrelsen begärd upplysning angående förvaltningen icke förvägras.

40 §.

Revisorerna skola för varje räkenskapsår över granskningen avgiva en av dem underskriven berättelse, som genom styrelsens försorg skall tillbandahållas huvudmännen senast en vecka före deras årssammanträde. Berättelsen skall innehålla utlåtande beträffande bokslutets riktighet och säkerheten av placeringen av sparbankens medel.

41 §.

Hava revisorer i sin berättelse mot bättre vetande lämnat oriktig uppgift eller uppsåtligen underlåtit att göra anmärkning mot dylik uppgift i handling, som av dem granskats, eller vid fullgörandet av sitt uppdrag visat vårdslöshet, vare de, som låtit sådant komma sig till last, en för alla och alla för en sparbanken ansvariga för all därav uppkommande skada.

42 §.

Vad om revisor i denna lag stadgas skall jämväl tillämpas å revisorssuppleant.

Om talan mot styrelse eller revisorer.

43 §.

Ansvarsfrihet må ej anses styrelsen beviljad, så framt en tredjedel av samtliga huvudmän röstat däremot.

Varder talan å styrelsens förvaltning under den tid förvaltningsberättelse omfattar ej anställd inom ett år från det berättelsen framlades å sammanträde med huvudmännen, vare så ansett, som om ansvarsfrihet blivit styrelsen beviljad.

Utan hinder därav, att ansvarsfrihet beviljats, må sådan talan å förvaltningen, som grundas därpå, att styrelseledamot begått brottslig

Kungl. Maj:ts förslag:

handling, kunna mot honom anställas, där ej ansvarsfriheten uppenbarligen avsett även den handling.

Talan mot revisorer enligt 41 § må ej anställas, sedan två år förflutit från det revisorernas berättelse framlades å sammanträde med huvudmännen, utan så är, att talan grundas därpå, att brottslig handling blivit begången.

Utskottets förslag:

44 §.

Avträdes sparbanks egendom till konkurs efter ansökning, som gjorts inom två år från det förvaltningsberättelse framlades å sammanträde med huvudmännen, äge konkursboet att anställa klander å förvaltningen för den tid berättelsen avser, ändå att ansvarsfrihet blivit styrelsen beviljad.

Försättes sparbanken i konkurs efter ansökning, som gjorts inom två år från det revisorernas berättelse framlades å sammanträde med huvudmännen, äge konkursboet mot dem anställa sådan talan, som omförmäles i 41 §.

Talan, varom ovan i denna paragraf sägs, skall anhängiggöras inom en månad från utgången av den för bevakning av fordringar i konkursen utsatta tid eller, där tiden för talans anställande av sparbanken då ännu ej gått till ända, inom utgången av den tid. Försummas det, vare rätt till talan förlorad.

**Om ändring av reglementet och vissa andra fall, då särskild röstövertikt
erfordras för beslut av huvudmännen.**

45 §.

Beslut om ändring av sparbanks reglemente vare ej giltigt, med mindre samtliga huvudmän förenat sig därom eller beslutet fattats å två på varandra följande sammanträden med huvudmännen, därav minst ett årssammanträde, och å det sammanträde, som sist hållits, biträts av minst två tredjedelar av de vid sammanträdet närvarande huvudmännen.

Beslut om sparbanks överlåtelse på annan sparbank eller på bankbolag eller om sparbanks trädande i likvidation i andra fall än i 58 § avses vare ej giltigt, med mindre samtliga huvudmän förenat sig därom eller beslutet fattats å två på varandra följande sammanträden med huvudmännen, därav minst ett årssammanträde, samt å det sammanträde,

*Kungl. Maj:ts förslag:**Utskottets förslag:*

som sist hållits, biträts av minst fyra femtedelar av de röstande och dessa tillika utgjort minst tre fjärdedelar av samtliga huvudmän.

Är för giltighet av beslut, varom ovan är stadgat, något ytterligare villkor bestämt i reglementet, lände ock det till efterrättelse.

Beslut om ändring av sparbanks reglemente vare ej heller giltigt, förrän det blivit av Konungens befallningshavande stadfäst.

Om likvidation och upplösning.

46 §.

Hava sparbanks huvudmän enligt 45 § andra stycket beslutit, att sparbanken skall träda i likvidation, eller har Konungens befallningshavande enligt vad i 58 § stadgas förordnat, att likvidation skall äga rum, välje huvudmännen en eller flera likvidatorer att verkställa likvidationen.

47 §.

Utse ej sparbanks huvudmän likvidatorer, då Konungens befallningshavande enligt vad i 58 § stadgas förordnat, att likvidation skall äga rum, ankomme på Konungens befallningshavande att utse en eller flera likvidatorer, och svare under tiden, intill dess sådant skett, de, som med vetskap om att Konungens befallningshavande meddelat förordnande, som nyss sagts, deltaga i beslut om fortsättande av sparbankens verksamhet eller handla å dess vägnar, för uppkommande förbindelser, en för alla och alla för en, såsom för egen skuld.

48 §.

Likvidator skall vara här i riket bosatt svensk medborgare. Uppdraget att vara likvidator anses gälla intill dess likvidationen blivit avslutad men kan när som helst återkallas av den, som utsett likvidatorn. Avgår likvidator, innan han fullgjort sitt uppdrag, och finnes ej suppleant, åligge det övriga likvidatorer att ofördröjligen föranstalta om val av ny likvidator.

49 §.

Likvidatorerna skola ofördröjligen hos Konungens befallningshavande anmäla, att sparbanken trätt i likvidation. Därvid skall uppgift lämnas om likvidatorernas samt, där suppleanter utsetts, deras fullständiga namn och hemvist.

*Kungl. Maj:ts förslag:**Utskottets förslag:*

Avgår likvidator eller suppleant eller utses ny sådan eller ändrar likvidator eller suppleant sitt hemvist, skall ock därom anmälan hos Konungens befallningshavande ofördröjligen göras av likvidatorerna.

Vid anmälan, att likvidator eller suppleant utsetts, skall fogas styrkt avskrift av protokoll eller annan handling, som bestyrker anmälingens riktighet.

50 §.

Då likvidatorer utsetts, göra styrelsen ofördröjligen reda för sin förvaltning under den tid, för vilken ej förut förvaltningsberättelse framlagts å sammanträde med huvudmännen.

Styrelsens redovisning skall av likvidatorerna ofördröjligen överlämnas till revisorerna, som hava att granska densamma och däröver inom fyra veckor avgiva skriftlig berättelse. Redovisningen jämte revisorernas berättelse skall av likvidatorerna så snart ske kan framläggas å sammanträde med huvudmännen; och skall å det sammanträde till behandling företagas frågan om beviljande av ansvarsfrihet åt styrelsen för den tid redovisningen omfattar. Om behandling av denna fråga samt om rätt att tala å styrelsens förvaltning äge vad i 43 och 44 §§ finnes stadgat motsvarande tillämpning.

51 §.

Likvidatorerna åligge att ofördröjligen söka årsstämming å sparbankens okända borgenärer samt att förteckna dess tillgångar och skulder.

Då sådant erfordras för likvidationens verkställande och så snart det utan uppenbar skada kan ske, skall sparbankens egendom förvandlas i penningar.

Sparbankens egendom må ej avyttras under hand på andra villkor än som det jämlikt 58 § förordnade allmänna ombudet godkänt.

I övrigt skall om likvidatorernas befogenhet att företräda sparbanken samt om deras rättigheter och skyldigheter i tillämpliga delar gälla vad i denna lag är stadgat angående styrelse eller styrelseledamot.

52 §.

Finnes säkerhetsfond eller har i sparbankens reglemente gjorts sådant förbehåll, som i 3 § andra stycket under 4) omförmäles, åligge det likvidatorerna att, i den mån sparbankens tillgångar förslå, om-

*Kungl. Maj:ts förslag:**Utskottets förslag:*

besörja återbetalning av säkerhets- eller grundfond jämte utfäst ränta; dock må återbäring av grundfond ej äga rum, förrän säkerhetsfond jämte ränta återbetalts.

53 §.

Sedan den i årsstämningen utsatta inställelsedagen är förbi samt likvidatorerna fullgjort sitt uppdrag, skola de inför huvudmännen framlägga redovisning för sin förvaltning.

Då sådan redovisning framlagts, anses sparbanken upplöst; och skola likvidatorerna ofördröjligen göra anmälan därom hos Konungens befallningshavande.

Vid anmälan skall fogas bestyrkt avskrift av protokoll, som förts i ärendet, ävensom bevis om dagen för årsstämnings utfärdande.

54 §.

Finnes enligt likvidatorernas redovisning överskott, skall detta på sätt huvudmännen äga bestämma användas för allmännyttigt eller välgörande ändamål, som icke på grund av gällande författning skall tillgodoses genom skattebidrag.

Beslut härom skall underställas Konungens befallningshavandes prövning; och har Konungens befallningshavande att tillse, att överskottet användes i överensstämmelse med fastställt beslut.

55 §.

Avträdes sparbanks egendom till konkurs, skall sparbanken såsom konkursgäldenär företrädas av styrelsen eller, om, då beslutet om egendomsavträde meddelades, likvidatorer varit utsedda, av dessa. Under konkursen må dock i behörig ordning nya styrelseledamöter eller nya likvidatorer kunna utses.

56 §.

Finnes efter konkursens upphörande överskott, skall likvidation verkställas i enlighet med bestämmelserna i 46—49 samt 51—54 §§.

Finnes ej överskott, anses sparbanken upplöst, då konkursen upphörde. Det åligger dem, som under konkursen sist företrädde sparbanken såsom konkursgäldenär, att om sparbankens sålunda skedda upplösning ofördröjligen göra anmälan hos Konungens befallningshavande.

Kungl. Maj:ts förslag:

Utskottets förslag:

Om tillsyn.

57 §.

Handhavandet av tillsynen över sparbank skall på sätt nedan stadgas fördelas emellan Konungens befallningshavande i det län, där sparbankens styrelse har sitt säte, samt en av Konungen för hela riket förordnad sparbanksinspektör.

57 §.

Tillsynen över sparbank skall på sätt nedan stadgas utövas av Konungens befallningshavande i det län, där sparbankens styrelse har sitt säte.

58 §.

Konungens befallningshavande tillkomme:

att för varje sparbank inom länet förordna ett allmänt ombud;
att, om sparbanks huvudmän eller styrelse fattat beslut, som står i strid med lag eller sparbankens reglemente eller eljest finnes medföra våda för sparbankens säkerhet, förbjuda verkställighet av beslutet;

att, om beslut av nyss omförmälda beskaffenhet gått i verkställighet, förelägga huvudmän eller styrelse att, där så ske kan, göra rättelse;
att förelägga huvudmän, styrelse eller revisorer att fullgöra vad dem enligt lag eller sparbankens reglemente åligger; samt

att, där huvudman eller styrelseledamot i fall, som avses i 18 §, tillskyndat sparbanken skada, föranstalta om talans anställande mot den ersättningsskyldige, så framt ej vad i 43 § stadgas utgör hinder därför.

Konungens befallningshavande äge förelägga vite vid meddelande av föreskrift eller förbud, som i denna paragraf omförmäles, samt fälla till sådant vite.

Föreläggande, som ovan sagts, må utom vad angår innehållet i balansräkning eller vinst- och förlusträkning icke av Konungens befallningshavande meddelas i fråga om i lag givna föreskrifter, vilkas överträdande är belagt med straff. *I frågor, som angå sparbanks rörelse eller bokföring, må förbud eller föreläggande icke heller av Konungens befallningshavande meddelas, med*

Föreläggande, som ovan sagts, må utom vad angår innehållet i balansräkning eller vinst- och förlusträkning icke av Konungens befallningshavande meddelas i fråga om i lag givna föreskrifter, vilkas överträdande är belagt med straff.

Kungl. Maj:ts förslag:

mindre sparbanksinspektören gjort framställning därom.

Utskottets förslag:

Då Konungens befallningshavande i anledning av att rubbning uppstått i det förhållande, som skall förefinnas emellan sparbanks fonder och dess inlåning, förelägger sparbankens styrelse att vidtaga rättelse, må, där ej särskilda omständigheter föranleda annat, den tid, inom vilken föreläggandet skall vara fullgjort, icke sättas längre än två månader, och må i intet fall sagda tid bestämmas till mer än ett år.

Har sparbanks styrelse underlåtit att ställa sig föreläggande, som sist sagts, till efterrättelse eller har eljest svårare avvikelser skett från denna lag eller sparbankens reglemente och varder avvikelserna ej inom förelagd tid rättade, äge Konungens befallningshavande förordna, att sparbanken genast skall träda i likvidation.

59 §.

Har sparbank trätt i likvidation, äge Konungens befallningshavande under likvidationen enahanda befogenhet gent emot likvidatorerna som enligt vad i 58 § första, andra och tredje styckena sägs tillkommer Konungens befallningshavande gent emot sparbankens styrelse.

60 §.

Allmänna ombudet åligger att med uppmärksamhet följa sparbankens verksamhet.

Vid sammanträde med huvudmännen äger allmänna ombudet närvara och i överläggningarna delta.

Allmänna ombudet bör minst en gång årligen verkställa undersökning av sparbankens förvaltning. Sådan undersökning bör, där hinder ej möter, ske genom deltagande i den revision av sparbankens förvaltning, varom i 39 § förmäles.

Träder sparbanken i likvidation, åligger allmänna ombudet att övervaka denna.

Allmänna ombudet vare pliktigt att meddela Konungens befallningshavande och sparbanksinspektören alla de upplysningar angående sparbanken, som av dem äskas.

Allmänna ombudet vare pliktigt att meddela Konungens befallningshavande alla de upplysningar angående sparbanken, som av befallningshavanden äskas.

Kungl. Maj:ts förslag:

Utskottets förslag:

Förordnande att vara allmänt ombud må när som helst av Konungens befallningshavande återkallas.

Allmänna ombudet njute arvode av allmänna medel efter de grunder Konungen stadgar.

61 §.

Sparbanksinspektören åligge:

att i fråga om lämpliga inrättandet och bedrivandet av sparbanks verksamhet tillhandagå med råd och upplysningar;

att med uppmärksamhet följa sparbankernas verksamhet; samt

att, därest inspektören finner, att sparbanks verksamhet icke står i överensstämmelse med denna lag eller sparbankens reglemente, göra de erinringar hos sparbankens styrelse eller de framställningar hos Konungens befallningshavande, vartill inspektören kan finna sig föranlåten.

Där inspektören finner sådant nödigt, äge inspektören meddela föreskrifter angående sättet för förande av sparbanks räkenskaper.

Närmare bestämmelser om inspektörens verksamhet meddelas av Konungen.

62 §.

Sparbanksinspektören äge, när sådant prövas nödigt, sammankalla sparbanks styrelse eller, om sparbanken befinner sig i likvidation, likvidatorerna.

Vid sammanträde med huvudmännen eller av inspektören utlyst sammanträde med styrelse eller likvi-

Kungl. Maj:ts förslag:

datorer må inspektören eller, efter inspektörens förordnande, allmänna ombudet närvara och i överläggningarna deltaga.

63 §.

Sparbanks styrelse eller, där sparbanken trätt i likvidation, dess likvidatorer åligge:

att för sparbanksinspektören och allmänna ombudet när som helst hålla sparbankens kassa och övriga tillgångar samt alla böcker, räkenskaper och andra handlingar tillgängliga för granskning;

att å tider, som av inspektören bestämmas, och enligt av inspektören fastställda formulär upprätta och till inspektören insända översikter över sparbankens tillgångar och skulder; skolande i sådan översikt angivas, huruvida anledning finnes till antagande, att bokförda värdet av någon i översikten upptagen tillgång överstiger dess verkliga värde;

att jämväl i övrigt meddela inspektören och allmänna ombudet alla de upplysningar rörande sparbanken, som av dem äskas;

att, där inspektören meddelat föreskrift beträffande sättet för förandet av sparbanks räkenskaper, ställa sig sådan föreskrift till efterrättelse;

att, så snart den i 32 § omnämnda berättelsen föreligger av styrelsen underskriven, insända avskrifter därav jämte vinst- och förlusträkning samt balansräkning till såväl inspektören som allmänna ombudet samt att efter verkställd revi-

Utskottets förslag:

61 §.

att för allmänna ombudet när som helst hålla sparbankens kassa och övriga tillgångarsamt alla böcker, räkenskaper och andra handlingar tillgängliga för granskning;

att för allmänna ombudet när som helst hålla sparbankens kassa och övriga tillgångarsamt alla böcker, räkenskaper och andra handlingar tillgängliga för granskning;

att meddela Konungens befallningshavande och allmänna ombudet alla de upplysningar rörande sparbanken, som av dem äskas;

att, så snart den i 32 § omnämnda berättelsen föreligger av styrelsen underskriven, insända avskrifter därav jämte vinst- och förlusträkning samt balansräkning till såväl Konungens befallningshavande som allmänna ombudet samt att

Kungl. Maj:ts förslag:

sion tillstålla *inspektören* och allmänna ombudet den däröver avgivna berättelsen ävensom protokoll, upptagande de å sammanträde med huvudmännen i anledning av nämnda berättelser fattade besluten; samt

att årligen senast en månad efter huvudmännens årssammanträde avgiva statistisk redogörelse angående sparbanken jämlikt de föreskrifter Konungen kan låta utfärda.

64 §.

Sparbanks förvaltnings- och revisionsberättelser ävensom det protokoll, som utvisar huvudmännens i anledning av berättelserna fattade beslut, skola *i erforderliga delar enligt bestämmelser, som det tillkommer sparbanksinspektören att meddela*, genom styrelsens ordförandes försorg hållas anslagna å lätt tillgänglig plats å ett vart av sparbankens kontor.

65 §.

Till bestridande av kostnaderna för sparbanksinspektörens verksamhet skall sparbank årligen erlägga bidrag enligt bestämmelser, som utfärdas av Konungen. Detta bidrag skall utgå efter visst, för samtliga sparbanker lika förhållande till sammanlagda beloppet av de utav sparbank vid utgången av nästföregående kalenderår förvaltade medlen men må icke överstiga fem tusendedels procent av detta belopp.

Utskottets förslag:

efter verkställd revision tillstålla *Konungens befallningshavande* och allmänna ombudet den däröver avgivna berättelsen ävensom protokoll, upptagande de å sammanträde med huvudmännen i anledning av nämnda berättelser fattade besluten; samt

efter huvudmännens årssammanträde avgiva statistisk redogörelse angående sparbanken jämlikt de föreskrifter Konungen kan låta utfärda.

Sparbanks förvaltnings- och revisionsberättelser ävensom det protokoll, som utvisar huvudmännens i anledning av berättelserna fattade beslut, skola genom styrelsens ordförandes försorg hållas anslagna å lätt tillgänglig plats å ett vart av sparbankens kontor.

62 §.

63 §.

Allmänna ombudet åtnjuter arvode efter de grunder, Konungen stadgar.

Kostnaderna för arvoden å allmänna ombuden skola till hälften gäldas av sparbankerna i riket genom årligt bidrag, som skall utgå efter visst, för samtliga sparbanker lika förhållande till sammanlagda beloppet av de utav sparbank vid utgången av nästföregående kalenderår förvaltade medlen; dock att bidraget icke må överstiga fem tusendedels procent av detta belopp. Återstoden gäldas av statsverket.

Kungl. Maj:ts förslag:

Utskottets förslag:

Närmare bestämmelser om fastställande av sparbanks bidrag så ock om bidragets erläggande meddelas av Konungen.

Straffbestämmelser.

66 §.

Med böter från och med femtio till och med tvåtusen kronor eller fängelse straffes

1) stiftare, vilken falskeligen avger försäkran, som i 4 § sägs;
2) styrelseledamot eller annan, som vid anmälan hos Konungens befallningshavande mot bättre vetande lämnar oriktig uppgift;

3) styrelseledamot eller likvidator, som i skriftlig handling, vilken framlägges för huvudmännen, mot bättre vetande lämnar oriktig uppgift;

4) styrelseledamot, som vid upprättandet av balansräkning mot bättre vetande förfar i strid med föreskrifterna i 33 §;

5) styrelseledamot eller annan, som mot bättre vetande till *sparbanksinspektören* avger oriktig eller ofullständig uppgift angående omständighet, varom det ålegat honom att lämna *inspektören* upplysning;

5) styrelseledamot eller annan, som mot bättre vetande till *Konungens befallningshavande eller allmänna ombudet* avger oriktig eller ofullständig uppgift angående omständighet, varom det ålegat honom att lämna *befallningshavanden eller ombudet* upplysning;

6) revisor, som i revisionsberättelse mot bättre vetande lämnar oriktig uppgift rörande sparbankens angelägenheter eller uppsåtligen underlåter att göra anmärkning mot dylik uppgift i handling, som av honom granskats;

7) revisor, som, oaktat han insett eller bort inse, att skada kunnat följa därav, yppar något av vad vid granskning av styrelsens förvaltning eller sparbankens räkenskaper kommit till hans kännedom utan att det med nödvändighet erfordras för fullgörande av hans uppdrag.

Ej må straff, som ovan är stadgat, tillämpas, där förbrytelsen enligt allmänna strafflagen bör beläggas med strängare straff.

Kungl. Maj:ts förslag:

67 §.

Med böter från och med fem till och med femhundra kronor straffes
1) den, som underlåter att fullgöra honom enligt denna lag åliggande anmälan hos Konungens befallningshavande;

2) styrelseordförande, som icke iakttagit föreskrifterna i 19 eller 64 §.

Utskottets förslag:

65 §.

68 §.

För överträdelse av det i 21 § stadgade förbudet vare straffet böter från och med femtio till och med tvåtusen kronor.

69 §.

Böter och viten, som ådömas enligt denna lag, tillfalla kronan. Saknas tillgång till fulla gäldandet av böter eller vite, skall förvandling ske efter allmänna strafflagen.

66 §.

67 §.

Särskilda bestämmelser.

70 §.

Över beslut, som av Konungens befallningshavande eller sparbanksinspektören på grund av denna lag meddelas, må klagan föras hos Konungen i vederbörande statsdepartement; dock gånge beslut, som meddelas av Konungens befallningshavande, utan hinder av klagan i verkställighet, där icke Konungen annorlunda förordnar.

71 §.

Sparbank vare i mål, för vilka ej annorledes genom lag stadgas, lydande under allmän underrätt i den ort, där sparbankens styrelse enligt reglementet har sitt säte.

68 §.

Över beslut, som av Konungens befallningshavande på grund av denna lag meddelas, må klagan föras hos Konungen i vederbörande statsdepartement; dock gånge beslutet utan hinder av klagan i verkställighet, där icke Konungen annorlunda förordnar.

69 §.

Kungl. Maj:ts förslag:

Förseelser, som omförmålas i 67 §, skola åtalas vid den underrätt, under vilken sparbanken enligt första stycket lyder.

72 §.

Enskilds förhållande till sparbank må ej i oträngt mål yppas.

73 §.

Denna lag skall träda i kraft den 1 januari 1924.

74 §.

Genom den nya lagen upphäves, i den mån ej nedan annorlunda stadgas, lagen angående sparbanker den 29 juli 1892, sådan den lyder efter de ändringar i eller tillägg till densamma, som innehållas i senare utfärdade författningar.

75 §.

I fråga om den nya lagens tillämpning å sparbank, vars reglemente blivit stadfäst, innan nya lagen trätt i kraft, skola följande bestämmelser lända till efterrättelse:

1) Äldre sparbank, som vill fortsätta sin verksamhet, vare pliktig att, där ej Konungen medgiver anstånd, före den 1 januari 1925 hava, i den mån det erfordras och ej annat följer av vad nedan stadgas, vidtagit sådana ändringar i sitt reglemente, att detsamma står i överensstämmelse med föreskrifterna i nya lagen, samt å ändringarna förskaffat sig Konungens befallningshavandes stadfästelse. Erfordras ej ändring av reglementet, skall sparbanken före nämnda dag hos Konungens befallningshavande hava gjort anmälan om att den vill fortsätta sin verksamhet. Så länge stadfästelse å nu föreskriven reglementsändring icke meddelats eller anmälan, som nyss sagts, icke blivit gjord, skola förut gällande bestämmelser äga tillämpning å sparbanken. Har ej sparbanken före ovan angivna dag erhållit stadfästelse eller gjort anmälan, varom här förmåles, och har ej Konungen medgivit anstånd, skall sparbanken genast ställas under utredning; och skall därvid stadgandet i 22 § i lagen den 29 juli 1892 äga motsvarande tillämpning.

2) Äldre sparbank må fortsätta sin verksamhet utan hinder därav, att sparbanken saknar grundfond eller att dess grundfond uppgår till lägre belopp än i 5 § sägs.

Utskottets förslag:

Förseelser, som omförmålas i 65 §, skola åtalas vid den underrätt, under vilken sparbanken enligt första stycket lyder.

70 §.

71 §.

72 §.

73 §.

Kungl. Maj:ts förslag:

3) I äldre sparbanks reglemente må stadgas, att den del av huvudmännen, som skall utses av korporation eller myndighet, icke behöver vara tillsatt förrän å dagen för huvudmännens årssammanträde år 1926.

4) Därest för äldre sparbank föreskriften i 10 § första stycket nödvändiggör sådan ändring i huvudmännens sammansättning, att huvudman, vilken icke utsetts av korporation eller myndighet, som i nämnda lagrum sägs, skall ersättas av huvudman, tillsatt av dylik korporation eller myndighet, skall i sparbankens reglemente stadgas, att, sedan nya lagen vunnit tillämpning å sparbanken, nytt val av samtliga huvudmän skall verkställas så snart ske kan och sist å dagen för huvudmännens årssammanträde år 1926 samt att, intill dess samtliga sålunda föreskrivna nyval ägt rum, äldre reglementsbestämmelser angående huvudmännens sammansättning och tillsättande skola lända till efterrättelse. Huvudman, som tillsatts, innan nya lagen vunnit tillämpning å sparbanken, och som icke enligt vad nu sagts är pliktig att avgå, vare, ändå att han tillsatts för längre tid, pliktig att avgå sist å årssammanträdet år 1935.

5) Har huvudman eller styrelseledamot i äldre sparbank valts för tid, som tilländagår efter den dag, då nya lagen vinner tillämpning å sparbanken, må han utan hinder därav, att han, vad angår styrelseledamot, icke är svensk medborgare eller att han är bosatt utom sparbankens verksamhetsområde eller är ledamot av styrelse för eller tjänsteman i annan sparbank eller direktör för eller tjänsteman i bankbolag, fortsätta utövändet av sitt uppdrag, till dess tiden därför utgår, dock ej längre än till huvudmännens årssammanträde år 1926. Är, då nya lagen vinner tillämpning å äldre sparbank, av sparbankens styrelseleda-

Utskottets förslag:

4) Därest för äldre sparbank föreskriften i 10 § första stycket nödvändiggör sådan ändring i huvudmännens sammansättning, att huvudman, vilken icke utsetts av korporation eller myndighet, som i nämnda lagrum sägs, skall ersättas av huvudman, tillsatt av dylik korporation eller myndighet, skall i sparbankens reglemente stadgas, att, sedan nya lagen vunnit tillämpning å sparbanken, nytt val av samtliga huvudmän skall verkställas så snart ske kan och sist å dagen för huvudmännens årssammanträde år 1926 samt att, intill dess samtliga sålunda föreskrivna nyval ägt rum, äldre reglementsbestämmelser angående huvudmännens sammansättning och tillsättande skola lända till efterrättelse. Huvudman, som tillsatts, innan nya lagen vunnit tillämpning å sparbanken, och som icke enligt vad nu sagts är pliktig att avgå, vare, ändå att han tillsatts för längre tid, pliktig att avgå sist å årssammanträdet år 1930.

Kungl. Maj:ts förslag:

möter mer än en tredjedel ledamöter av styrelse för bankbolag, vare styrelseledamot ej av sådan anledning pliktig att avgå från sin befattning förrän å huvudmännens årssammanträde år 1928.

6) Överstiger viss insättares tillgodohavande hos äldre sparbank, då nya lagen vinner tillämpning å sparbanken, det belopp, vartill dylikt tillgodohavande jämlikt bestämmelsen i 22 § andra stycket högst må uppgå, utgör nämnda föreskrift ej hinder för sparbanken att, i den mån äldre bestämmelser medgiva sådant, låta samma tillgodohavande hos sparbanken innestå och ökas genom upplupen räntas läggande till kapitalet.

7) Äldre sparbank vare först efter utgången av år 1939 underkastad skyldighet att efterkomma bestämmelserna i 25 §; dock skall föreskriften i 25 § andra stycket, att inlåningen med avdrag av visst belopp ej må överstiga femtio gånger sparbankens fonder, av dylik sparbank iakttagas från och med år 1928. Har efter 1927 års utgång äldre sparbanks fondställning försämrats eller föreligger eljest särskild anledning att påkalla förbättring därav, äge Konungens befallningshavande, *efter att hava inhämtat sparbanksinspektörens yttrande*, föreskriva, att sparbanken må bedriva inlåning endast i viss mindre omfattning än sålunda medgivits; dock må sådan föreskrift ej göras strängare än den i 25 § meddelade. Konungen äger utöver vad i detta mom. sägs medgiva äldre sparbank anstånd med efterkommande av bestämmelserna i 25 §.

8) Har, då nya lagen vinner tillämpning å äldre sparbank, sparbanken lån *mot pant av aktier eller lottbrev utlämnade till högre samman-* *Bihang till riksdagens protokoll 1923. 8*

Utskottets förslag:

7) Äldre sparbank vare först efter utgången av år 1939 underkastad skyldighet att efterkomma bestämmelserna i 25 §; dock skall föreskriften i 25 § andra stycket, att inlåningen med avdrag av visst belopp ej må överstiga femtio gånger sparbankens fonder, av dylik sparbank iakttagas från och med år 1928. Har efter 1927 års utgång äldre sparbanks fondställning försämrats eller föreligger eljest särskild anledning att påkalla förbättring därav, äge Konungens befallningshavande föreskriva, att sparbanken må bedriva inlåning endast i viss mindre omfattning än sålunda medgivits; dock må sådan föreskrift ej göras strängare än den i 25 § meddelade. Konungen äger utöver vad i detta mom. sägs medgiva äldre sparbank anstånd med efterkommande av bestämmelserna i 25 §.

8) Har, då nya lagen vinner tillämpning å äldre sparbank, sparbanken lån *utestående mot in-teckning i fartyg eller förlagsinteckning*

Kungl. Maj:ts förslag:

lagt belopp än sparbankens fonder, utgöre vad i 26 § tredje stycket stadgas ej hinder för sparbanken att, då dylikt lån förfaller, låta det omsättas mot oförändrad säkerhet. Efter den 1 januari 1935 må äldre sparbank ej hava lån utestående mot in-teckning i fartyg eller förlagsin-teckning; ej heller må efter sagda dag utlåningen mot pant av aktier eller lottbrev sammanlagt överstiga beloppet av sparbankens fonder.

9) Bestämmelsen om att sparbanks kassareserv, i den mån den skall överstiga etthundratusen kronor, icke må redovisas i in-teckningar behöver icke vara till fullo genomförd förrän vid upprättandet av bokslut för år 1934.

10) Innehar äldre sparbank, då nya lagen vinner tillämpning å sparbanken, egendom, som sparbank jämlikt 30 § ej må förvärva, vare sparbanken pliktig att, därest Konungens befallningshavande ej medgiver anstånd, före den 1 januari 1929 hava avyttrat sådan egendom.

11) Äldre sparbank vare, intill dess bokslut för år 1934 sker, fritagen från den skyldighet, som jämlikt 33 § må åligga sparbanken att vid balansräknings upprättande nedskryva sparbanken den 1 januari 1924 tillhöriga obligationer till deras verkliga värden; dock att sparbank, som begagnar sig av den sålunda medgivna befrielsen, icke må bokföra dylika obligationer till högre värden än de lägsta värden, vartill de må hava bokförts efter den 1 januari 1921. Så länge sparbank tillhöriga obligationer i balansräkning upptagas över deras verkliga värden, må grundfond eller ränta därå icke återbäras; ej heller må, där ej Konungens befallningshavande i särskilt fall det tillstodder, uppkommen vinst användas annorledes än till avsättning till reservfond.

12) Vad i denna lag stadgas må icke verka inskränkning i den rätt, som enligt äldre sparbanks reglemente eller eljest gjort förbehåll kan tillkomma stiftare eller annan att återbekomma tillskjuten grundfond eller därå njuta ränta.

13) Tillstånd att utöva verksamhet vid avdelningskontor eller genom sparbankskommitté vare ej av nöden, där avdelningskontoret eller sparbankskommittén inrättats före den 1 maj 1920.

Utskottets förslag:

eller, till högre sammanlagt belopp, än som motsvarar hälften av sparbankens fonder, mot pant av aktier eller lottbrev, utgöre vad i 26 § tredje stycket stadgas ej hinder för sparbanken att, då dylikt lån förfaller, låta det omsättas mot oförändrad säkerhet; dock att sparbank icke efter den 1 januari 1940 må hava lån utestående, som ej, då det omsatts eller eljest utlämnats, uppfyllt villkoren i nämnda stadgande.

*Kungl. Maj:ts förslag:**Utskottets förslag:*

14) Sparbanksinspektören vare pliktig att tillhandagå jämväl sparbank, å vilken nya lagen icke vunnit tillämpning, med råd och upplysningar angående lämpliga bedrivandet av sparbankens verksamhet.

76 §.

74 §.

I fråga om medel, som för gift kvinnas räkning inestå i sparbank, skall bestämmelsen i 26 § i lagen den 29 juli 1892 i dess ursprungliga lydelse fortfarande lända till efterrättelse, om äldre giftermålsbalken är tillämplig å makarnas förmögenhetsförhållanden.

77 §.

75 §.

Om sparbanks konkurs är särskilt stadgat.

B) att riksdagen måtte bifalla följande, av Kungl. Maj:t i nämnda proposition framlagda förslag till lag om ändrad lydelse av 8 § i lagen den 13 juli 1887 angående handelsregister, firma och prokura:

Förslag

till

Lag om ändrad lydelse av 8 § i lagen den 13 juli 1887 angående handelsregister, firma och prokura.

Härigenom förordnas, att 8 § i lagen den 13 juli 1887 angående handelsregister, firma och prokura skall i nedan angivna del erhålla följande ändrade lydelse:

8 §.

Var — — — firma.

I — — — fullgörande.

Från nu stadgade anmälningsskyldighet undantagas fartygsredare och rederier, aktiebolag, ömsesidiga försäkringsbolag, registrerade föreningar, solidariska bankbolag samt sparbanker.

Enkelt — — — föreskrivet.

Denna lag skall träda i kraft den 1 januari 1924.

C) att motionerna nr 154, 155 och 156 i första kammaren samt nr 204, 205 och 206 i andra kammaren, i den mån de icke kunna anses besvarade genom vad utskottet ovan under A) hemställt, icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 17 maj 1923.

På bankoutskottets vägnar:

BERNH. ERIKSSON.

Vid detta ärendes slutbehandling hava närvarit:

av första kammaren: herrar *Öhngren, Walles, Vindahl, Johansson, Malmberg, Berge, Andersson* i Hägelåkra och *Lindgren*;

av andra kammaren: herrar *Eriksson* i Grängesberg. *Borggren, Hamrin, Bäcklund, Kloo, Olsson, Strindlund* och *Bergström*.

Reservationer:

av herrar *Borggren* och *Bäcklund*, vilka yrkat, att 10 § i förslaget till lag om sparbanker måtte avfattas i enlighet med vad utskottet hemställt, dock med följande ändring i första stycket.

»Huvudmännen skola — — — — landsting eller häradsrätt. Stiftare — — — — stycket sägs.»;

av herr *Bäcklund*, vilken yrkat, att 25 § måtte godkännas i den av utskottet föreslagna lydelsen med följande ändring:

»Sparbank må — — — — därvid i jordbruksfastighets taxeringsvärde ej må inräknas värdet av växande skog; — — — — femtio gånger sparbankens fonder.»

av herr *Strindlund*, som ansett, att utskottets utlåtande bort antagas med följande ändringar:

a) i fråga om *lagtexten*:

29 § i utskottets förslag utgår och ersättes med en paragraf av följande lydelse:

»Sparbank vare skyldig att i tillgångar, vilka kunna med lätthet förvandlas i penningar, redovisa ett belopp, som tillsammans med sparbankens ineliggande kassa motsvarar minst en tiondedel av insättarnas behållning enligt senaste bokslut. Dylig kassareserv skall utgöras av riksgäldskontorets skattkammарväxlar eller sådana obligationer, som i 25 § omförmälas, eller medel, som för sparbankens räkning innestå hos riksbanken eller inländskt bankbolag eller ock inteckningar av sådan beskaffenhet, som i 25 § sägs.»

73 § 9) utgår, och numren på de följande momenten ändras i anslutning därtill till 10, 11 och 12.

b) i fråga om *motiveringen*:

Det stycke i motiveringen till 29 §, som börjar »Det torde — — — —» och slutar med »nr 147 sid. 51.» utgår och ersättes med ett stycke av följande lydelse:

»Då utskottet icke kan finna den i Kungl. Maj:ts proposition föreslagna inskränkningen i fråga om kassareservens inteckningar motiverad, vare sig ur ekonomisk säkerhetssynpunkt eller från realisationssynpunkt, synas inga skäl föreligga att vidtaga någon ändring av nu gällande

bestämmelser i detta avseende. Utskottet har därför ansett, att 29 § bör erhålla en lydelse, vilken till sin innebörd överensstämmer med nuvarande stadgande.»;

av herrar *Wallés, Malmberg, Berge, Eriksson* i Grängesberg, *Borggren* och *Bäcklund*, vilka anfört följande.

»I motsats mot utskottets majoritet hava vi ansett, att de skäl, som i Kungl. Maj:ts proposition anförts för inrättande av en sparbanksinspektör, äro övertygande.

Det är visserligen ej otänkbart, att man på den väg, utskottet förordar, skall i kontrollavseende kunna vinna i flera hänseenden det samma som om en inspektörsbefattning inrättades, om nämligen tillräckligt kvalificerade allmänna ombud utses. Det är emellertid att märka, dels att det torde bliva nog så svårt att finna sådana ombud, vilka verkligen förmå självständigt överblicka och bedöma sparbankernas ställning, dels att, om sådana personer stå att finna, deras biträde ej lärer vara att påräkna utan ganska betydande kostnader. Finnes däremot en inspektör, vars främsta uppgift bör vara att bistå sparbankerna och de allmänna ombuden med råd och upplysningar, kunna ombuden i tvivelaktiga fall vända sig till denne med begäran om anvisningar. Att ombudens kvalitet måste höjas, därom äro vi ense med utskottet. Ett ombud måste förstå att bedöma, om allt är väl beställt inom sparbanken eller ej. I tveksamma fall har ombudet att inhämta råd hos inspektören eller att påkalla hans uppmärksamhet på saken. Å andra sidan har inspektören, om han vid sin granskning av rapport och bokslut finner någon tveksam punkt, möjlighet att med allmänna ombudets hjälp erhålla upplysningar utan att han själv behöver verkställa undersökning på platsen. Ordnas kontrollverksamheten på detta sätt, torde för behovet fullt kompetenta personer stå att finna för ett belopp, som med mer än kostnaden för inspektörens verksamhet understiger vad som måste erfordras, därest utskottets förslag skall bli tillräckligt effektivt.

Kungl. Maj:ts förslag utgår från att inspektören är lika nyttig för allmänna ombuden, som vad dessa äro nyttiga för att ej säga nödvändiga för honom. Det är en samverkan emellan personer i orterna och en person i central ställning, som bör giva systemet en effektivitet, vilken, i förhållande till kostnaden, torde betydligt överväga vad som står att vinna med utskottets förslag.

Däremot anse vi, att sparbankerna böra få bära större del av tillsynskostnaden, än Kungl. Maj:t föreslagit. Vi dela utskottets uppfattning, att i allmänhet hälften av hela kontrollkostnaden bör gäldas av

sparbankerna. Med vår ståndpunkt bör emellertid, såsom vi framhållit, hela kostnaden inklusive kostnaden för inspektören bli ej obetydligt lägre än enligt utskottets förslag — och därmed också sparbankernas hälft lägre.

Därtill kommer, att inspektören är tänkt i första rummet som en rådgivande person, som sparbankerna — enligt vad som framgår av sparbanksföreningens upprepade framställningar — önska och som de skola draga verklig nytta av.

På grund av vad vi nu anfört och med åberopande i övrigt av de skäl, som i propositionen förebragts, få vi hemställa,

att 57—75 §§ jämte tillhörande rubriker i utskottets förslag utgå och ersättas med 57—77 §§ jämte tillhörande rubriker i Kungl. Maj:ts förslag, dock med följande ändringar:

65 § erhåller följande lydelse:

'Kostnaderna för sparbanksinspektörens verksamhet samt för arvoden åt allmänna ombuden skola till hälften gäldas av sparbankerna i riket genom årligt bidrag, som skall utgå efter visst, för samtliga sparbanker lika förhållande till sammanlagda beloppet av de utav sparbank vid utgången av nästföregående kalenderår förvaltade medlen; dock att bidraget icke må överstiga fem tusendedels procent av detta belopp. Återstoden gäldas av statsverket.

Närmare bestämmelser om fastställande av sparbanks bidrag så ock om bidragets erläggande meddelas av Konungen.');

66 § 5) erhåller följande lydelse:

'styrelseledamot eller annan, som mot bättre vetande till sparbanksinspektören eller allmänna ombudet avger oriktig eller ofullständig uppgift angående omständighet, varom det ålegat honom att lämna inspektören eller ombudet upplysning;';

75 § 4) och 8) erhålla samma avfattning som motsvarande punkter i 73 § av utskottets förslag.»
